

HP (22) 2628

DARBININKAS

Vol. LXXVI, Nr. 39
Spalio - October 11, 1991

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

50 centų

ĮVYKIAI LIETUVOJE

Gediminas Vagnorius, Lietuvos premjeras, spalio pabaigoje atvyksta į JAV dalyvauti ekonomikos konferencijoje Indianapolyje. Taip pat dalyvaus ir Vliko seime Chicagoje lapkričio 1 - 3 dienomis.

Vokietija rugsėjo mėn. pradžioje paskyrė savo diplomatinį atstovą Vilniuje, Rygoje ir Talline. Gottfried Albrecht, Vokietijos pasiuntinys Lietuvai, rugsėjo 2 d. įteikė savo įgaliojimus prezidentui Vytautui Landsbergiui. Kol bus surastos tinkamos patalpos, Vokietijos pasiuntinys įsikūrė viešbutyje.

Vilniuje, Jogailos gatvėje, rugpjūčio 29 buvo atidaryta Švedijos Karalystės ambasada Lietuvos Respublikoje. Pripažinus Lietuvos nepriklausomybę, Švedijos ambasadorius Larsas Magnussonas tapo pirmuoju užsienio diplomatu, įteikusių įgaliojimus prezidentui Vytautui Landsbergiui.

Danija ambasadoriumi Estijai, Latvijai ir Lietuvai paskyrė Otto Borch. Jis reziduos Rygoje.

Lietuvos Bankas Vilniuje už vieną Amerikos dolerį moka 40 rublių. Perkantiems, kurie turi dokumentus keliauti užsienin, parduoda iki 300 dol., imdamas šiek tiek daugiau. Taip pat parduodama ir kitų valstybių valiuta.

Baltic Council, D. Britanijoje veikiantis Baltijos Taryba, pradėjo rūpintis Pabaltijo valstybėms priklausančio aukso grąžinimu. Tasai auksas, 14 tonų, kurį Estija, Latvija ir Lietuva laikė Anglijos Banke, Sovietų Sąjungai okupavus Pabaltijį, buvo užšaldytas. 1967 m. Britų premjerui Harold Wilson susitarus su Sovietų premjeru Kosyginu, jis konfiskuotas ir panaudotas kompensuoti britų bendrovėms, kurių turtas buvo likęs Pabaltijo valstybėse. Šiuo metu tas auksas gali būti vertas arti poros šimtų milijonų dolerių. Neaiški, kiek priklausytų Lietuvai. Britų spauda rašo, kad dabar, kai Pabaltijį atgavo nepriklausomybę, Baltic Council trauks į teismą D. Britanijos vyriausybę, jei ji geru metu nesutiks to aukso sugrąžinti.

Lietuvoje artimiausiu metu numatoma išspausdinti katekizmą suaugusiems. Apie tai pranešė JAV katalikų žinių agentūra "Catholic News Service". Tai bus anglų ir kitomis kalbomis seniau išleisto katekizmo suaugusiems *Kristaus pamokymai* sutrumpintas lietuviškas vertimas, apie 400 puslapių knyga. Vertimą parengė užsienio lietuvių vyskupo Pauliaus Baltakio sudaryta asmenų grupė, kurioje, tarp kitų, dalyvavo Jonas Kavaliūnas. Vertimą dabar peržiūri Lietuvos vyskupų konferencijos sudaryta liturginė komisija. Katekizmas bus spausdinamas Lietuvoje, jei tam tikslui bus gauta popieriaus.

Nidoje pašventintas švyturys, kuris statytas prieš 116 metų. Klaipėdos švyturiui šiemet sukanka 205 metai. Baltijos pajūryje, Lietuvos teritorijoje dar veikia ir trečiasis — Šventosios švyturys.

LIETUVOS VALDŽIOS PAREIŠKIMAS LENKŲ KLAUSIMU

— Smerkiame kai kurių išlikusių komunistinių jėgų sukeltą politinį sabotažą —

Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos nutarimas atleisti Vilniaus ir Šalčininkų rajonų valdytojus iš pareigų už prosovietišką veiklą ir įvesti laikiną tiesioginį valdymą tuose rajonuose sukėlė konfliktą Lietuvoje ir Lenkijoje. Lietuvos Informacijos Centras praneša, kad Lietuvos premjeras Gediminas Vagnorius spalio 2 d. išleido pareiškimą tuo klausimu. Jame sakoma:

Lietuvos Respublika atkūrusi nepriklausomybę, užtikrina savo teritorijoje visuotinai pripažintų tarptautinės teisės principų ir normų tinkamą vykdymą.

Lietuvoje gyvenančių lenkų ir Lenkijoje gyvenančių lietuvių padėties, teisių ir laisvių skirtumai tokie dideli, jog negali būti nepastebėti. Stebina kai kurių politinių jėgų Lietuvoje, Lenkijoje bei Sovietų Sąjungoje bandymai pademonstruoti neva Lietuvoje pažeidžiamos tautinių mažumų teisės. Tai akivaizdus pavyzdys, kada vidaus ir išorės politines problemas kai kas bando pateikti kaip nacionalines.

Ne išimtis yra ir lenkų etninė grupė Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose. Lenkai, kaip ir kitų tautybių žmonės, turi visas teises ir laisves, kurias turi ir lietuviai. Papildomai jų teisės ir garantijos apibrėžtos 1991 m. sausio 29 d. priimtame Lietuvos Respublikos įstatyme dėl Lietuvos Respublikos tautinių mažumų įstatymo pakeitimo, kuris numato teisę mokytis gimtąja kalba, turėti fakultetus ir filialus aukštosiose mokyklose, vartoti dvikalbius pavadinimus, vystyti savo kultūrą, puoselėti tradicijas, gauti paramą iš valstybės.

Lietuvos Respublika 1990-1991 m. pagal atskiras valstybės programas skyrė lėšas bei materialinius išteklius rajonų, kuriuose daugiausiai gyvena nelietu-

viai, ekonomikai, švietimui ir kultūrai vystyti. Papildomos milijoninės lėšos numatytos ir 1992 m. Respublikos biudžeto projekte.

Lietuvoje gyvenančių lenkų ir Lenkijoje gyvenančių lietuvių padėties, teisių ir laisvių skirtumai tokie dideli, jog negali būti nepastebėti. Stebina kai kurių politinių jėgų Lietuvoje, Lenkijoje bei Sovietų Sąjungoje bandymai pademonstruoti neva Lietuvoje pažeidžiamos tautinių mažumų teisės. Tai akivaizdus pavyzdys, kada vidaus ir išorės politines problemas kai kas bando pateikti kaip nacionalines.

Bet kokius mėginimus kėsintis į Lietuvos Respublikos nepriklausomybę, suverenitetą ir teritorinį vientisumą mes vertinsime griežtai pagal įstatymą. Veiksime taip net ir tada, kai politiniai sumetimais bus spekuliuojama mūsų krašto gyventojų — lenkų, rusų ir kitų etninių grupių teisių ir laisvių klausimais. Mes smerkiame kai kurių išlikusių komunistinių jėgų sukeltą politinį sabotažą, susijusį su mūsų valstybės priimtais aktais dėl Vilniaus ir Šalčininkų rajonų bei Sniečkaus gyvenvietės vietinės valdžios. Daugelis šių rajonų tarybų bei vykdomosios valdžios atstovų aktyviai rėmė

rugpjūčio mėnesį Maskvoje komunistų partijos ir kariškių organizuotą perversmą, priėmė anti-konstitucinius sprendimus. Todėl buvo atleisti iš einamų pareigų.

Siekdama užkirsti kelią politinėms spekuliacijoms nacionalinių mažumų klausimu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra pasirengusi prireikus priimti tarptautinių organizacijų ekspertus, kurie galėtų įvertinti kaip Lietuvos Respublikos įstatymai ir tautinių mažumų padėtis Lietuvoje atitinka bendrosios tarptautinės teisės normų reikalavimus. Jeigu būtų pastebėta nors mažiausių tautinių mažumų teisių pažeidimų, Vyriausybė visada pasirošusi demokratiniams ir žmogaus teises ginantiems sprendimams. Lietuvos Respublikos Vyriausybė reiškia viltį, kad ir Lenkijos Respublikos Vyriausybė skirs nuolatinį dėmesį lietuvių tautinių mažumų padėčiai Lenkijoje.

Lietuvos Vyriausybė sieks ir siekia, kad Lenkijos mažumos turėtų kuo didesnes teises ir laisves, kad Lietuvos Respublika būtų šioje srityje viena iš pirmaujančių valstybių Europoje. Mes taip pat norime palaikyti kuo geresnius santykius su Lenkija ir kitomis kaimyninėmis valstybėmis. (LIC)

AMBASADORIAUS ANICETO SIMUČIO VEIKLA

Lietuvos ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis spalio 8, antradienį, 12:45 įteikė kredencialus Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui. Jį palydėjo Lietuvos užsienio reikalų viceministeris Gediminas Šerkšnys ir Darius Sužiedėlis.

Ambasadorius vieša kalba Jungtinėse Tautose buvo spalio 9, trečiadienį, priešpietinėje sesijoje. Kalbos tekstas bus spausdinamas vėliau.

IŠRINKTA NAUJA JAV LB VADOVYBĖ

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos XIII-oji sesija vyko Philadelphiaje spalio 4-6 dienomis. Jos metu išrinktas naujas JAV LB Krašto valdybos pirmininkas inž. Vytautas Maciūnas.

Išrinktas ir naujas Tarybos prezidentas, kurio pirmininku yra Vytautas Kamantas, kontrolės komisijos pirmininku išrinktas Rimantas Aukštuolis, garbės teismo pirmininku — dr. Antanas Razma, buvęs JAV LB Krašto valdybos pirmininkas.

Sesijoje padaryti nutarimai bus paskelbti vėliau, o naujojo LB pirmininko parinkti Krašto valdybos nariai bus patvirtinti JAV LB Tarybos.

Lietuvos ambasadorius Washingtono Stasys Lozoraitis kalba spaudos atstovams prie Baltųjų Rūmų Washingtono rugsėjo 11 d. Nuotr. D. Vidutis

AUGA TELŠIŲ SEMINARIJA

Telšių seminarijos vicerektorius kun. J. Kauneckas rašo Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai: "Su džiaugsmu turiu pranešti, kad gavau...akinus. Labiausia mus džiugina žinia apie tai, kad pas mus keliauja gera kopijavimo mašina. Tai iš tiesų klierikams suteiks daug lėšų... Pirmakursiai šiuo metu jau apsirūpino medžiaga sutanoms...Tebėra problema su koloratkėmis, segtukais, juodais marškiniais... Taigi vis reikėtų šiais dalykais klierikams pašelpti. Aš manyčiau, kad (ateinantiems mokslo metams) reikėtų gauti apie 100 metrų juodos medžiagos suta-

noms...

Į pirmą kursą priėmėme Telšiuose 25 klierikus, dabar per tris kursus turime 68 (3 išvyko studijuoti į Romą, 3 išėjo į pranciškonų vienuolyną Kretingoje, 1 į kapucinų Dotnuoje; atlikę noviciatą jie žada sugrįžti tolimesnėms studijoms).

Jūs stebitės, kad dabar mažiau gaunate informacijos nežu *Kronikos* laikais...Dabar nebeturime visai laiko tie, kurie rašydavo: reikia dirbti mokyklose ir pan. Kas be to — eiliniams kunigams anais draudimo laikais fiziškai buvo daug lengviau gyventi, daug mažiau darbo: ne-

Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Tautose Anicetas Simutis kalbasi su JAV ambasadoriumi JT Thomas Pickering BATU- No priėmimo Pabaltijo valstybių ir JT diplomatomas Lenkijos konsulate New Yorke rugsėjo 18 d. Nuotr. Salomėjos Narkelūnaitės

LOZORAIČIUI IR SIMUČIUI SUTEIKTAS NEPAPRASTO AMBASADORIAUS RANGAS

(New York, 1991 spalio 4, LIC) Aukščiausioji Taryba iš Vilniaus pranešė Lietuvių Informacijos Centrai New Yorke, kad jos prezidiumas spalio 2 d. suteikė Lietuvos Respublikos generali-

niam konsului New Yorke Anicetui Simučiai ir Lietuvos Respublikos ambasadoriui Jungtinėse Amerikos Valstijose Stasiui Lozoraičiui nepaprastojo ir įgaliojotojo ambasadoriaus rangą.

DĖL LIETUVOS ĮSIJUNGIMO Į EUROPOS POLITINĘ IR EKONOMINĘ BENDRUOMENĘ

Italijos socialistų demokratų dienraštis *Avanti* rugsėjo 13 d. laidoje išspausdino Lietuvos diplomatinės tarnybos nario ir Italijos Lietuvių Bendruomenės vicepirmininko Kazimiero Lozoraičio straipsnį "Lietuvos tikslas dabar yra įsijungti į Europos politinę ir ekonominę bendruomenę".

Straipsnio autorius pradžioje pateikia Lietuvos istorinę apžvalgą, rašo, kad paskutiniųjų Lietuvą palietusių įvykių sūkurėje dera prisiminti, jog Lietuvos valstybingumas neiškilo moderniaisiais laikais, Pirmojo pasaulinio karo pasekmėje, bet turi ilgaamžes tradicijas, siekia tryliktojo amžiaus vidurį.

reikėjo eiti nei į mokyklą, nei į ligonines, nei į prieglaudas, nei bažnyčią statyti. Net ir veiklės visoms todėl daugiau likdavo laiko rašymui....

Mūsų katalikų mokykla (Telšiuose) truputį plečiasi. Dabar jau turime 21 klasę (vietoj buvusio 18), mums atidavė buvusio vaikų darželio patalpas. Dabar turime daugiau kaip 400 moksleivių. Iš viso Telšiuose yra apie 6,000 moksleivių. Visose mokyklose dėstoma tikyba. Per vasarą ruošėme katechetus. Jų paruošėme apie 100 (Telšių, Mažeikių, Skuodo ir Akmenės rajonus).

Kaip ir Kaune, turime prie Seminarijos nuolatinį aukštųjų trimečių kursų. Dabar jau turime pirmą ir antrą kursą. Į Telšių mokyklą dėstyti tikybos vaikiškos taip pat visi mūsų seminarijos antro ir trečio kurso klierikai (43). Kol kas dar neaišku, bet atrodo 70% moksleivių lan- tikybos pamokas (mažesnieji be maž 100%).

Gal kiek pagerės padėtis Klaipėdoje. Jezuistai ten steigia savo centrą. Mūsų vyskupas (A. Vaičius — Red.) jiems perleidžia naująją Šv. Juozapo Darbininko parapiją.

Telšių seminarijos klierikams galima padėti per Lietuvių Katalikų Religinę Šalpą, 351 Highland Blvd., Brooklyn NY 11207. Aukos nurašomos nuo mokesčių.

Straiptnyje apžvelgiamas Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos nueitas kelias nuo senųjų laikų iki šių dienų, kai po žiaurios pusšimtį metų trukusios sovietinės okupacijos Lietuva vėl atkūrė visišką nepriklausomybę.

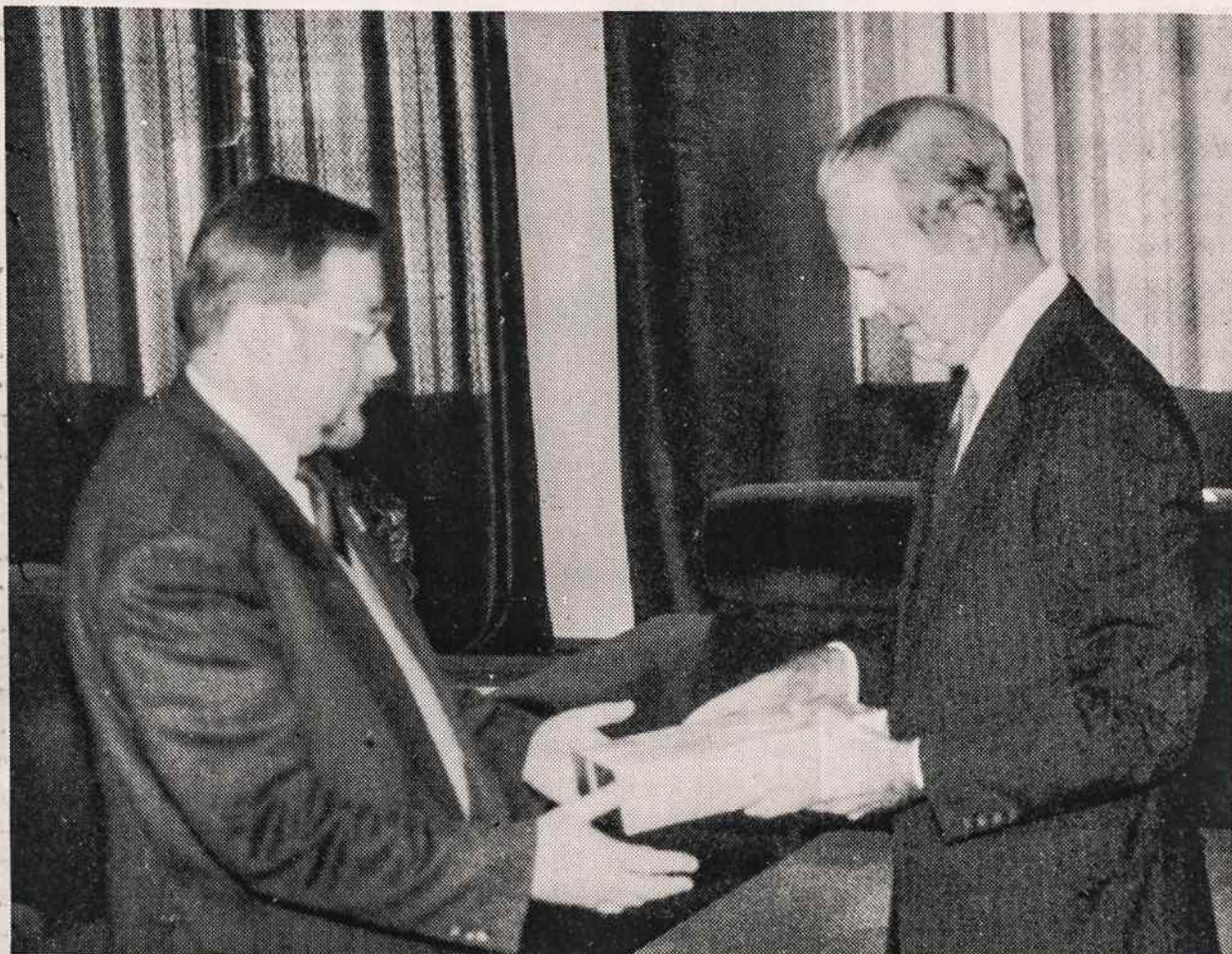
Nepriklausoma Lietuva, rašo straipsnio autorius, dabar trokšta greitai įsijungti į laisvą ir demokratinę Europos valstybių bendruomenę ir visas jos institucijas. Šis tikslas anaipol netrukdo Lietuvai palaikyti ir vystyti gerus politinius ir ekonominius santykius su Sovietų Sąjunga, atskiromis jos respublikomis. Tačiau, kaip ne kartą yra pasakę Lietuvos vyriausybės atstovai, santykiai su Sovietų Sąjunga turi remtis lygiateisiškumu, neturi daugiau būti kolonijinio pobūdžio, kaip praityje, bet turi būti naudingi abiem šalim. Lietuvai, be abejonės, teks išspręsti daug ir sudėtingų problemų, bet ji yra pajėgi jas įveikti, ypač jei susilauks tarptautinės bendruomenės, pirmiausia Vakarų Europos šalių paramos.

Padėti Lietuvai ir kitom Pabaltijo šalim, rašo straipsnio autorius, yra pačios Vakarų Europos interese. Lietuva visuomet buvo, o ypač dabar yra, demokratinės Europos avanpostas. Iš jo demokratija gali būti plečiama toliau į Rytus. Ir šis vakarietiškos demokratijos priešakinis postas Baltijos jūros pakrantėje bus juo tvirtesnis, juo labiau Vakarai politiška ir ekonomiškai parems nepriklausomam gyvenimui pri- skelusias tris Pabaltijo valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Civilinio kodekso pakeitimus priėmė Lietuvos parlamentas. Dabar įsigaliojo įstatymas, nevaržantis asmens teises statytis norimo dydžio namus.

Žemaičių kultūros draugija buvo įkurta beveik prieš dvejus metus iš Žemaitijos kilusių ir Žemaitijoje gyvenančių istorikų, mokslininkų, kultūrininkų. Šių metų pavasarį įvykusiame pirmame draugijos suvažiavime pirmininku išrinktas teliškis Stanislovas Kasperavičius. Draugija Palangoje leidžia savo laikraštį *A mon sakaa?*

JAV Valstybės departamento sekretorius James Baker III rugsėjo 14 lankėsi Lietuvoje ir Vytautui Landsbergiui, Lietuvos Respublikos prezidentui, Vilniuje įteikė dovaną — Lietuvos vėliavą, kabėjusią JAV Valstybės departamente. Nuotr. Viktoro Kapočiaus.

LIETUVOS VICEPREMJERAS ATVYKSTA Į NEW YORKĄ

Lietuva dabar turi rūpesčių su ekonominiu gyvenimo pagerinimu. Tad reikalinga užsienio, ypač JAV, parama. Jos siekiant, daug prisideda ir Amerikos lietuviai, sudarydami ryšius ir galimybes Lietuvos pareigūnams susitikti su Amerikos valdžios bei pramonės atstovais.

Vytauto Daugirdo pastangų dėka, Lietuvos delegacija, pakviesta New Yorko valstijos, spalio 19 atvyksta į New Yorką.

Lietuvos delegacijai vadovauja Lietuvos vicepremjeras Vytautas Pakalniškis. Į ją taip pat įeina Klemensas Šeputis — viceministras ekonomijos reikalams ir šiuo metu atsakingas už Lietuvos ekonomijos reorganizavimą, Eduardas Vilkas — Aukščiausiosios Tarybos narys ir Mokslo Akademijos ekonomikos instituto direktorius, dr. Vladislovas Domarkas — Kauno Technologijos universiteto rektorius.

HUMANITARINĖ PAGALBA KELIAUJA Į LIETUVĄ

Lietuvių Informacijos Centras pranešė, kad AmeriCares šalpos organizacijos pasamdytas Boeing 707 kargo lėktuvas rugpjūčio 28 d. nusileido Vilniaus aerouoste su \$1,400,000 vertės vaistų, maisto ir medicininių įrengimų.

Šią masinę siuntą palydėjo grupė daktarų, vadovaujamų Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos Medicininės pagalbos komiteto narės dr. Daivos Bajorūnaitės. Su rinkiniu AmeriCares personalu taip pat skrido grupė Amerikos spaudos atstovų, kurie prieš kelionę konsultavosi su Lietuvių Informacijos Centru.

Tai antroji AmeriCares siunta Lietuvai oro keliu. Pirmoji siunta nukeliavo vasario 17 d., kai pirmas amerikiečių lėktuvas nusileido Vilniaus aerouoste.

Šioje siuntoje iš viso yra 84,000 svarų medicininės pagalbos. Pranešdamas apie šią siuntą, AmeriCares steigėjas ir Tarybos pirmininkas Robert C. Macauley pareiškė: "Visi įrodymai yra, kad vaistų ir farmakologinių reikmenų trūkumas Lietuvos ligoninėse, klinikose ir našlaičių prieglaudose smarkiai padidėjęs. Todėl AmeriCares yra nusprendusi suteikti tolimesnę pagalbą Pabaltijo žmonėms. Mes taip pat labai stipriai pritariame laisvės ir demokratijos siekimams. Mes jaučiame, kad ši siunta akivaizdžiai parodo mūsų tvirtą įsitikinimą šiais principais". AmeriCares vaistai bus pristatomi Lietuvos Sveikatos apsaugos ministerijai tolimesniai skirstymui.

Tarpininkaujant LKR Šalpai, AmeriCares taip pat susilaukė paramos ir paskatos laiško iš Vytauto Landsbergio, kuris rašė: "Visų lietuvių vardu aš nuoširdžiai dėkoju Jums, kad Jūs esate apsiėmę šį drąsų žygį padėti mūsų žmonėms. Aš pilnai suprantu ir įvertinu tai, kad Jūsų sprendimas padėti Lietuvai

buvo padarytas kaip privatus Amerikos piliečio ir neturėjo jokio Amerikos valdžios patvirtinimo".

Tą pačią dieną, kai AmeriCares lėktuvas leidosi Vilniuje, iš Detroito pajudėjo World Medical Relief 40 pėdų konteineris su \$2,250,000 vertės vaistų ir medicininių aparatūros Lietuvai. Konteineris Detroito buvo suorganizuotas Lietuvos Vyčių "Pagalba Lietuvai" komiteto, kuriam vadovauja Robertas Borisas. Konteineris skirtas Caritas organizacijai.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais Kauno Caritą pasiekė net trys Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos medicininiai konteineriai, kurių vertė buvo \$1,481,000. Pirmojo konteinerio transporto išlaidas finansavo New Hampshire valstijos lietuviai. Antrojo transporto išlaidas padengė Pranas Mickūnas, iš Upland, Californijos, kuris nurodė, kad tinkami medikamentai iš šio konteinerio būtų paskirti Šiaulių inva-

Lietuvių minia sveikina JAV Valstybės departamento sekretorių James Baker III prie Parlamento rūmų Vilniuje rugsėjo 14 d. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

liskarėse, prieš pasimatant su New Yorko gubernatoriumi Mario Cuomo ir prieš prasidedant pasitarimams su New Yorko valstijos valdžios, aukštojo mokslo ir pramonės atstovais, delegacija susitiks su New Yorko lietuviais. Susitikimas, rengiamas Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdybos, įvyks spalio 20, sekmadienį, 3 val. popiet Kultūros Židinyje, Brooklyne.

Numatoma, kad šiame susitikime su visuomene dalyvaus Lietuvos ambasadorius prie JT Anicetas Simutis, senatorius Al D'Amato ir New Yorko gubernatoriaus atstovas.

Susitikimo metu vicepremjeras V. Pakalniškis ir kiti delegacijos nariai praneš apie dabartinę Lietuvos pramonės padėtį ir atsakinės į publikos klausimus.

Kęstutis K. Miklas

lidams vaikams per Caritas. Trečiojo išlaidas padengė LKR Šalpa. Didžiausią dalį vaistų ir ligoninėm įrengimų šiem konteineriam aukojo Catholic Medical Mission Board, Amsterdam Memorial Hospital ir Lutheran Medical Center.

Netrukus iš Rotterdamo pajudės ir Amerikos valdžios finansuojamas konteineris, kurio persiuntimą LKR Šalpa koordinavo su Project Hope. Šį \$1,488,000 vertės LKR Šalpos konteinerį, kurio didžiausią dalį sudarė antibiotikai, iš New Yorko liepos 24 d. išlydėjo Lietuvos ministro pirmininko pavaduotojas Zigmas Vaišvila. Ta pačia proga, Vaišvila įteikė Catholic Medical Mission Board pirmininkui kun. James Yannarell simbolinę dovaną iš Lietuvos ir padėjo už CMMB nepaprastą pagalbą Lietuvai medicinos srityje.

BURIASI LIETUVOS KATALIKAI MOKYTOJAI

Po penkių dešimtmečių vėl veidu ir širdimi Lietuva atsigrėžė į Motiną Bažnyčią, nuo kurios smurtu ir prievarta buvo plėšiama. Atsikuria katalikiškos organizacijos, į mokyklas sugrįžta tikyba — kelias suvarginta, nualinta lietuvių dvasia.

Ypač sunkiai į krikščioniškos moralės skiepijamą grįžta Lietuvos mokykla. Sistemingai ir šėtoniškai atkalkiai į ją buvo brukamas ateizmas, naikinantys dorovę, nešantis žmonių susvetimėjimą, diegiantis neapykantą vietoj meilės.

Kai atkuriamojo Lietuvos ateitininkijos suvažiavimo metu Vilniaus mokytojas Vytautas Toleikis pakvietė mokytojus katalikus pasitarti dėl katalikų sąjungos, į atskirą salę susirinko apie trisdešimt žmonių. Ejo 1989-ieji metai. Budo Lietuva, Kėlėsi žmonės. Iš susirinkusių mokytojų tarpo buvo išrinkta iniciatyvinė grupė, kad rūpintųsi Lietuvių Katalikų mokytojų sąjungos atkūrimu. Tai buvo Vilniaus mokytojai V. Toleikis, E. Žaidienė, B. Girdzijauskienė, J. Šimkus, kaunietis J. Navickas, B. Griežienė iš Jiezno, telšiškę S. Raudienė, širvintiškę P. Kuliešius. Prie šios Sąjungos ištakų kažkada stovėjo didžios mūsų tautos asmenybės — P. Dovydaitis, S. Šalkauskis... Jos veikla buvo nutraukta 1940 m.

1990 m. gegužės 13 d. Vilniuje įvyko Lietuvių Katalikų mokytojų sąjungos atkuriamoji konferencija. Pranešimus joje skaitė mokslininkai A. Dambrauskas ir A. Kučinskaitė, prof. A. Žygas, Vilniaus universiteto ir pedagoginio instituto vadovai, nemažai mokytojų. Buvo priimti Sąjungos įstatai, išrinkta valdyba.

Šiuo metu Lietuvių Katalikų mokytojų sąjunga (LKMS) jungia apie 300 mokytojų, dirbančių maždaug 40-ye skyrų: Kaune, Vilniuje, Telšiuose, Jiezne, Panevėžyje ir kitur. Nelengvi LKMS pirmieji žingsniai. Mokytojai kol kas pasyvūs: ir į bažnyčių eina nedrąsiai, o ką jau kalbėti apie veiklą katalikiškoje organizacijoje... Bet tie, kurie atėjo į sąjungą, stengiasi gyventi ir dirbti taip, kad į Lietuvos mokyklas greičiau sugrįžtų Gyvoji Dvasia. LKMS rūpinasi katalikiškos dvasios grąžinimu į švietimo ir auklėjimo procesą, mokinio asmenybės ugdymu, katalikiškoms vaikų ir jaunųjų organizacijoms mokyklose. Ji skatina savo narius lavintis, siekti profesionalumo ir erudicijos, būti aktyviais piliečiais. Sąjunga savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos konstitucija, savo įstatais ir programa, krikščioniškos mo-

(nukelta į 5 psl.)

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisinuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimas. Koplyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidojimas. Modernios koplyčios, oraš šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas priėinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carone, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Mellus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK - NEW JERSEY - Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428 - 4552. FAX 718 769 - 3302.

KOLODNY & KOLODNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 v. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba, iš tos pačios stoties girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 v. popiet. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 908 753 - 5636

Remkime
TAUTOS FONDA

ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia laisvą pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės lždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukos siųsti adresu:

Tautos Fondas,
Lithuanian National Foundation, Inc.,
P.O. Box 21073,
Woodhaven, N.Y. 11421.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11374
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNĄ APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

GYVENIMO STAMBENOS IR DULKĖS

Andrius Norimas (Mironas) — produktyvus, rūpestingas rašytojas. Knygų leidybai išveivijoj lėtėjant, suorganizavo "talką" — aukotojus. Perna patraukliai išleido *Kelionę į Kauną*, Švietimo komisijos premijuotą romaną jaunimui, šiemet skaitytui pateikia aštuonias noveles, iš kurių viena — "Alytis", buvo premijuota 1968 m. *Dirvos* novelės konkurse. Gavęs premijų ir daugiau.

A. Norimas — įgudęs rašytojas. Nuo 1938 m. (*Birutės turtai* romano) iki dabar išleis jau keletą vertimų knygų.

Jo realistinis stilius yra sklandus, kalba gera. Pastarojo knygoj net mažai korektūros klaidų.

Gyvenimo dulkės dedikuojama autoriaus žmonai. Tematika? Dominuoja karių gyvenimo vaizdai; karių charakterius, atrodo, autorius gerai pažinojo.

Pirma šios knygos novelė — Keliuočio ryžtas. Keliuočio čia ne pavardė, o didiko ginklanešio mūsų istoriniams laikams pavadinimas, ir novelės fonas — tie kovų su kryžiuočiais laikai. Čia intriguojančiai atskleidžiama jaunikaičio Sėlio, Kunoto sūnaus, istorija: vaikystėj kryžiuočių pagrobta, tarp svetimų išaugintas, visą laiką ilgisi savųjų ir, žygio į Lietuvą metu, ryžtasi susirasti tėvą. Tai jam ir pavyksta.

Mažiau įtikinanti antroje novelėj Klemenso-Alyčio istorija. Čia daugiau dramatinio dirbtinumo, tačiau skaitytojo minčių įtampa ir, galbūt, ne vienas patikės šia savanorių (šimtmečio pradžioj) istorija, kaip žuvusio karininko Juozapavičiaus (prie Alytaus tilto) pasiuntinys atlieka pareigą ir žūsta (neatlaiko širdis...).

Trečia novelė "Ramovėje"

įdomi nebent tuo, kad gana vaizdžiai aprašomos lietuvių karininkų (prieš Antrąjį pasaulinį karą) tuštybės: girtavimas, kortavimas ir kiti žaidimai, dykinėjimas... Šią novelę perskaičius, pagalvoji: nenuostabu, kad ir nebuvo iš tokios kariuomenės nė simbolinio šūvio prieš Sovietų invaziją... (Gal čia per drąsi išvada. Red.)

Apybraiža "Šunų tvarkytojas" — vaizdi iškarpa iš komunistų okupacijos.

Novelė "Grynoji Rasa" — vienas paveikslų iš partizanų tragiškų laikų. Tačiau autoriaus perdėm idealizuota žmona ir motina Rasa — vargiai įtikinantis charakteris. Tokių gal ir buvo, ar panašių. Gera apie jas žinoti, bet ar visada, apie tai papasakojant — jau literatūra?

Kiek realesnė moteris — Aldona novelėje "Gyvenimo dulkės". Čia aprašoma adoptuoto vaiko iš Vietnamo istorija. Siužetas iš realių vaizdėlių ir Algio retrospektyvinių minčių nelabai vieningas. Įdomiausia intriga — pats Aldonos, pasiaukojančios moters, charakteris; jos sumanymas, toks nesavanaudiškas, ir toks gudrus to sumanymo įvykdymas.

Novelė "Olimpinis sprendimas" nuobodoka. Tai apie Aleksą, mėginantį Kanadoj iš Sovietų sportinio būrio pabėgti. Čia ir Sibiras, ir lietuviybė, sportas, ir meilė... Ir viskas miglotai.

"Lemties pakopos" — paskutinė novelė. Tai dviejų lietuvių partizanų mirties-gyvybės paslaptis, išryškėjusi po 48 metų, išveivijoj grįžus į Lietuvą.

Taigi, knygos tematika įvairi. Novelės įvairiai pasisekusios. Tarp kitko, skaitinių vertė (ar

įvertinimas) — skonio dalykas. Yra skaitytojų (ir kritikų), kuriems realistiniai, sklandūs vaizdėliai yra tikra atgaiva skaityti, jei gerai parašyta...

Gausus aukotojų sąrašas tai knygai išleisti tai ir patvirtina: šie autoriaus darbai atliepė jų literatūrinį skonį; taigi, atlieps ir daugelio kitų, ypač jaunų skaitytojų.

Andrius Norimas — GYVENIMO DULKĖS, novelės ir apybraižos. Išleido Literatūros mylėtojų talka, 1991 m., spaude *Draugo* spaustuvė. Tiražas — 500, kaina \$8. Gaunama *Drauge* ir pas knygų platintojus.

A.R.

Lietuvos prezidentas Vytautas Landsbergis sveikina Vokietijos užsienio reikalų ministrą Hans-Dietrich Genscher, prieš prasidedant spaudos konferencijai parlamento rūmuose, po to, kai aukštasis Vokietijos svečias užmezgė diplomatinį santykius su Lietuva. Dešinėje: Lietuvos užs. reik. min. Algirdas Saudargas. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

Vokietijos užsienio reikalų ministeriui H. D. Genscher lankantis Vilniuje, prie Parlamento rūmų. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

Senos formos, nauji reikalai

(atkelta iš 3 psl.)

Lietuvių Bendruomenė iki šiol savaime buvo įtraukta į plačią politinę veiklą. Veikė sklandžiai, greitai. Dabar ir LB politinė veikla turės peržiūrėti savo programas ir kitaip įvertinti savo paskirtį.

LB darbo pradžioje buvo pabrėžta kultūrinė veikla. Dabar štai vėl noris prie jos grįžti. Noris, kad Lietuvių Bendruomenė labiau susidomėtų išveivijos kultūrine veikla. Politinę veiklą vystys Lietuvos ambasados, svečiai politikai iš Lietuvos, o kas pasirūpins išveivijos kultūrine veikla, kuri užmiršta? Išveivija daugiausia išsilaikys tik per kultūrinę veiklą. Iki šiol turėjome prestižingą Lietuvių operą, bet už jos toliau nepajėgėme nueiti, net nesupratome paties reikalo.

Yra dar dailė, literatūra, kitos meno šakos. Jas reikia organizuoti, puoselėti, kad duotų savo vaisių. Reikia rinkti ir kultūrinių organizacijų istorinę medžiagą, nes tai tikrasis išveivijos palikimas ateičiai. Bet ar tai supras naujoji Lietuvių Bendruomenės vadovybė?

Turime visi suprasti naują padėtį. Reikia persitvarkyti, sukurti naujas veiklos programas. Tai ir atliksime be didesnio triukšmo, siekdami gero Lietuvos.

Lietuvos operos primadona *I. Liutani* operos pastatymuose Chicagoje dainavo kunigaikščio Erdvilio sesers Aldonos vaidmenį. Lietuvos opejoje aukščiausio pripažinimo ji susilaukė už Normos vaidmenį. Turi tarptautinį pripažinimą — dainavusi Aidą ir Desdemoną Spoleto festivalyje, Lizą (*Pikų damoje*) Varšuvos Didžiojo teatro premjeroje ir su tuo pačiu sąstatau Sunny Hills, FL, atšventė choro gyvavimo 12 metų sukaktį.

Solistė Irena Milkevičiūtė,

MOKYTOJŲ KURSAI VILNIUJE

(atkelta iš 3 psl.)

Regina Petrauskienė iš Pensilvanijos, bibliotekinė ir techninių priemonių direktorė kursuose; Vida Lanytė Anton iš New Jersey, skaitymo dėstytoji specialistė; Ina Bertulytė-Bray iš Washingtono valstijos, bibliotekinė ir vertėja; Kathy Grintalienė iš Marylando, matematikos mokytoja; Algis Grintalis iš Marylando, amatų dėstytoji specialistas; Marija Goštautienė iš Massachusetts, dailės mokytoja; Rūta Gustaitytė-Mayer iš Floridos, mokytoja, besispecializuojanti dėstytoja vaikams, kurie negali išeiti iš namų; dr. Paul Slayton iš Virginijos, istorijos, visuomeninių mokslų ir anglų kalbos ir literatūros profesorius iš Mary

Washington College; James Lane iš Ohio, visuomeninių mokslų mokytojas; Gloria Heer Lane iš Ohio, Michigano ir Ohio valstijų gimnazistų studentų tarptautinio apsikeitimo programų direktorė; Danguolė Vodpalienė iš Ohio, pagrindinė vertėja ir skaitė paskaitas paauglių teisių bei švietimo sistemos temomis; Gerald Knight iš New Hampshire, visuomeninių mokslų mokytojas;

Irena Gedrienė iš Ohio, pradžios mokyklos mokytoja ir specialiosios pedagogikos specialistė; Algis Gedris iš Ohio, kompiuterių specialistas ir techninė kursų parama; Jūratė Krokytė-Stirbienė iš Pensilvanijos, specialiosios pedagogikos specialistė ir mokytojų kvalifikacijos kursų

koordinatore; dr. Rimas Petrauskas iš Kanados, neuropsichologas ir mokyklų psichologas; Virga Jelionytė Ghayur iš Massachusetts, konsultantė mokyklose;

Laura Mačiukaiaitė iš Massachusetts, klinikinė psichologė, rašanti disertaciją Harvarde; dr. Sigitą Ramanauskienė iš Floridos, mokyklų psichologė; dr. Aldona Mogenytė-Walker iš Illinois, Loyolos universiteto administratorė ir pagrindinė vertėja; Rimas Bitėnas iš New Jersey, mokyklos vedėjas; Vida Ožinskaitė iš Kanados, Montessori dėstytoji specialistė; Vaiva Vebraitytė iš Connecticut, APPLE gen. direktorė ir kursų administratorė bei vertėja.

(Bus daugiau)

Jūratė Krokytė-Stirbienė

Mokytojų kvalifikacijos kėlimo vasaros kursuose buvo paskaitų iš specialios pedagogikos. Paskaitų cikle buvo ir parodomųjų pamokų. Čia Simukas iš Telšių bendrauja su specialios pedagogikos mokytoja Jūrate Krokyte-Stirbiene. Nuotr. Leono Vasausko

IŠ LIETUVIŠKO MUZIKINIO GYVENIMO

(Tąsa iš praeito numerio)

Pianistas Jurgis Karnavičius liepos 24 atliko solo koncertą Oberlin, OH, kur prieš metus laimėjo pirmąją vietą Young Keyboard Artist Association konkurse. Liepos 28 jis koncertavo Chicago Jaunimo Centre kartu su soliste Sigute Stonyte-Karnavičiene "Margučio" rengiamame koncerte, pateikdamas Schumann ir Liszt kūrinį.

Rita Kliorienė, šių metų Dainų šventės dirigentė, dalyvaus su savo vadovaujama Clevelando Dievo Motinos parapijos ir Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos chorais, ne tik buvo Dainų šventės repertuaro komisijos viena pirmininkių, bet dar suorkestravo šešetui dainų simfoninio orkestro palydėjimą.

Prof. Vytautas Landsbergis, Lietuvos Respublikos prezidentas, gegužės 15 atidarė religinį koncertą Chicagoje. Koncertas buvo skirtas sibirinių trėmimų 50 metų sukakčiai paminėti. Šiuo koncertu pradėta Lietuvių Muzikos šventė. Gegužės 11 V. Landsbergiui buvo suteiktas teisės mokslų garbės daktaro laipsnis. Jį įteikė Loyola universiteto prezidentas Raymond C. Baumhart, SJ. Kartą paklaustas amerikiečių televizijos žurnalistų, kokios muzikos norėtų, kad skambėtų jų filmuojamoje programoje, kurioje Landsbergis komentavo Gorbačiovo ir Bush santykius, jis atsakė — Beethoven. Jam paneigus Penktąją ir Eroicą iš pasiūlytųjų simfonijų, Landsbergis pageidavęs Devintosios, nes joje jam skambanti laisvė, džiaugsmas ir kvietimas į ateitį. "Nuo tada devintoji ir įstrigo. Pasirodo, kad daugelyje

vietai ji buvo atliekama su mintimi paremti Lietuvos bylą. Pavyzdžiui Prahos pavasario festivalio 1990 m. uždaryme Vaclav Havel skyrė Devintąją simfoniją Lietuvai. Ją dirigavo amerikietis Leonard Bernstein. Sakoma, kad kai kurie demonstrantai prie Baltųjų Rūmų netgi atsinešdavo rekorderius su Devintosios kasete. O Vilniuje ji buvo grojama Katedros aikštėje". (Iš prezidento V. Landsbergio pasikalbėjimo su *Draugo* redaktore Aušra Liulevičiene. *Draugas*, 1991. V. 25.)

Vincas Mamaitis, 1980 m. įsteigęs ir iki šiol tebevadovaujantis "Antrosios jaunystės" chorui, dalyvavo su savo choru šių metų Dainų šventėje (kaip ir 1983 m.), o kovo 7 d. savo gyvenvietėje Sunny Hills, FL, atšventė choro gyvavimo 12 metų sukaktį.

POETO PRANO LEMBERTO PREMIJA

"Tau sesute" dainos autorius Pranas Lembertas jau 24 metai, kai miręs, tačiau sava kūryba (keturių eilėraščių knygos), žmonos Monikos ir sūnaus pastangomis, tebėra lyg gyvas. Po jo mirties išleista jo likusių eilėraščių rinktinė — *Tau sesute*, jo eilėraščiams įvairių kompozitorių parašytų dainų plokštelė, o šį rudenį net įsteigta jo vardo literatūrinė premija.

Ir anksčiau poeto vardu našlė buvo aukojusi novelės konkursams, knygų leidimui ir kitokiems literatūriniais tikslams.

Šiemet gi, sūnui Vitaliui su žmona Dana Daukantaite ir dukra, Audra, doktorante biologijos mokslų srity, lankantis Lietuvo-

je, Kaune įsteigta poeto Prano Lemberto kasmetinė literatūrinė premija. Konkursus praves ir premijos įteikimą administruos Kauno Vytauto Didžiojo universitetas. Palikta ir pinigų pirmajai premijai, kuri bus įteikta kitais metais (1992).

Konkursas bus praveistas tarp Kauno universiteto literatų. Tuo bus pagerbtas Prano Lemberto atminimas ir drauge paremti studentai — konkurso laimėtojai. Kasmetinę premiją (\$500) parūpins poeto našlė Monika Lembertienė ar sūnus inž. Vitalis Lembertas ir jo šeima.

Tai konkretus ir pozityvus būdas paremti Lietuvos kultūrą.

A. R.

PRADĖJOME SU SAJŪDŽIU, BAIGIAME SU NEPRIKLAUSOMYBE

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybai savo kadenciją baigiant

Kultūra

New Yorko lietuviai gal turės progos išgirsti labai talentingą keturiolikmetį smuikininką — Vilhelmą Čepinskį iš Kauno. Prieš pradėdamas savo studijas Juilliarde, New Yorke, Vilhelmas pasirodė "Margučio" koncerte Chicagoje. Jo atvykimu į JAV ir prašymu į Juillardą (ir School for Professional Children) rūpinosi JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Dalia Kučienienė ir newyorkietis dr. J. Kazickas. JAV LB "Dovana Lietuvai" ir JAV LB Krašto valdybos išdas prisideda prie Vilhelmo mokslapinių, o, be to, yra įsteigtas stipendijos fondas šiam jaunam Lietuvos kultūros ambasadoriui.

JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės užsiangažavo rengti Lietuvių Tautinių šokių šventę Chicago priemiestyje 1992 m. liepos 4 d. savaitgalį. Rosemont Horizon stadionas sutalpina 2200 įvairios kartos šokėjų ir 14,000 žiūrovų. Organizaciniam komitetui vadovauja dr. Petras Kisielius, o baigiantys JAV LB kadenciją — kurie valdybos nariai pereina į šventės organizacinį darbą. Bronius Juodelis koordinuos lietuviškos spaudos informaciją. Silvijos Foti vadovaujama komitete angliškai spaudai dirbs Ramunė Kubiliūtė, lėšų telkimu rūpinsis dr. Antanas Razma ir Birutė Jasaitienė, ryšius su dalyvaujančiomis lituanistinėmis mokyklomis palaikys Regina Kučienė.

Švietimas

Pagal Švietimo tarybos pirmininkės Reginos Kučienės žinias, JAV lituanistinėse mokyklose trūksta mokytojų. Kai kurie tėvai net pareiškė nuomonę, kad dabar Lietuvai atgavus pilną nepriklausomybę, kažin ar jiems reikia taip stengtis vežioti vaikus į lituanistinę mokyklą. Tuo tarpu, atrodo, kad besimokančių lietuviškai skaičius didėja. Jau išplatinta per 200 "Easy Way to Lithuanian" programų (paruoštų Švietimo tarybos).

Dovana Lietuvai

Švietimo ir Socialinių Reikalų tarybos vėl paruošė 20 tonų konteinerį į Lietuvą. Konteineris buvo pilnas knygų, mokyklinių reikmenų ir drabužių Lietuvos našlaitynams. "Dovana Lietuvai" apmokėjo jau kelis tokius konteinerius. Vienas jų organizuotas Lituanistikos tyrimo centro. Šalia konteinerių ir Vilhelmo Čepinsko parėmimo, "Dovana Lietuvai" padėjo padengti išlaidas įvairiai aparatūrai, kuri

įgalins Lietuvos valdžios įstaigas rinkti ir skleisti informaciją — kompiuterio modemui, fotokopijavimo mašinai ir pan.

Kita veikla

Antrasis "Darbas Lietuvai" seminaras sėkmingai praėjo Vašingtone. Dalyvavo nemažai JAV LB veikėjų iš įvairių rajonų. Šiuo metu nauji rajonai steigiasi Springfield, IL, Minneapolis, MN, Springfield, MA ir Sioux City, IA. Iš viso vienu metu ar kitu metu veikia 75 rajonai. Tai rodo, kaip JAV lietuvių kilmės asmenys išsisklaidę po visą Ameriką. Jų parama visiems vajams ir politinei akcijai buvo ir dar bus nepaprastai svarbi Lietuvos vardui kelti tarp JAV visuomenės ir politikierių.

Nauja JAV LB Krašto valdyba turės puoselėti šią veiklą, nuspręsti kiek įvesti anglų kalbą į oficialias JAV LB komunikacijas. JAV LB angliškai išeinantis žiniaraštis *Bridges* turi naują redaktorių — Joe Arlauską ir per 4000 prenumeratorių.

Religinė taryba kadencijos metu rūpinosi lietuvių parapijų ir lietuviškai kalbančių kunigų problemomis JAV, religinės medžiagos į Lietuvą siuntimu.

Sporto reikalai pasidarė įdomūs, kai į Lietuvą vyko daug išsivijusių sportininkų. Sporto reikalų komisija, kaip į Lietuvą vyko daug išsivijusių sportininkų. Sporto reikalų komisija, kaip į Lietuvą vyko daug išsivijusių sportininkų.

Sporto reikalai pasidarė įdomūs, kai į Lietuvą vyko daug išsivijusių sportininkų. Sporto reikalų komisija, kaip į Lietuvą vyko daug išsivijusių sportininkų.

Negalime paneigti, kad visi išgyvenome nepaprastą laikotarpį. JAV LB pirmininko dr.

BUVOME LIUDININKAIS, KAIP ŽILVINAS ATPLAUKĖ BALTA PUTA

Įspūdžiai iš Ateitininkų Savaitės

Kennebunkporte

Šeštadienis, rugpjūčio 10 d. Nenutrūkstamoje virtinėje automobilių, riedančių į "atostogų šalį" Maino valstiją, skuba ir ateitininkai į Kennebunkportą prie Atlanto, į kasmetinę savo savaitę Pranciškonų vasarvietę. Vandenybas šiandien nepaprastas — audros išitūbuotas, balta puta driekiasi, kiek akys užmato, aukštos bangos, vėjas taško baltus pūslus skersai kelio. "Žilvine, Žilvinėli..." Nenujautėm, kada greitai, greitai tas Žilvinas atplauks balta puta — gyva, laisva Lietuva, nors ateitininkų sa-

Lietuvos prezidentas Vytautas Landsbergis atsakinėja į korespondentų klausimus konferencijoje, kuri BATUNo ir Lietuvių Informacijos Centro rūpesčiu buvo suaukta Jungtinėse Tautose rugsėjo 18 d. Viduryje vertėjas Viktoras Nakas, dešinėje — užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas. Nuotr. Vytauto Maželio

Keliančios už Pabaltijo valstybes rugsėjo 18 d. Lenkijos konsulate įvykusiame BATUNo priėmimo: dešinėje Lietuvos prezidentas V. Landsbergis, viduryje Latvijos prezidentas A. Gorbunovs, Estijos ambasadorius JT E. Jaackson. Nuotr. Salomėja Narkėliūnaitė

Antano Razmos žodžiais, ši krašto valdyba pradėjo darbą su "Sajūdžio" pradžia ir baigia — Lietuvos nepriklausomybės pripažinimu.

Sekančią valdybai reikia palinkėti, tikintis, kad ji sugebės reaguoti į laiko įvykius.

Ramunė Kubiliūtė
JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkė informacijos reikalams

buvo kun. Vytautas Pikturna, geras pamokslininkas. Kalbėjo apie mišų auką. Neužmirštamas liks jo pamokslas apie motiną Marijos šventėje, Žolinėse. Mišios buvo aukojamos už sielas mirusiųjų ateitininkų, kurie dar taip neseniai dalyvavo šiose stovyklose, už Lietuvą ir laisvę. Kapelionui pradžioje talkino prel. Vyt. Balčiūnas, paskui dar buvo atvykęs kun. dr. Valdemaras Cukuras.

Šeštadienio vakarą mūsų laukė vasarvietės suorganizuotas Daivos Mongirdaitės koncertas, kurį pravedė Elena Vasyliūnienė. Po puikaus koncerto — atgaiva. Malonu susitikti metus nesimačius. Ačiū Dievui, susirinkome visi. Suvažiavo iš rytinių miestų — Bostono, Hartfordo, Putnamo, New Yorko ir iš toliau, Clevelando, Dallas ir kitur iš viso 60 sendraugių, o su vaikais ir aukais — 75. Dabar vasarvietė jau buvo pilna. Mus atvežusiam stūni su vaikais teko ieškotis kambario net kitame miestelyje.

BURIASI LIETUVOS KATALIKAI MOKYTOJAI

(atkelta iš 2 psl.)

kyklas, tokias klases bendro lavinimo mokyklose, grupes vaikų lopšeliuose ir darželiuose.

Nėra lengva Sąjungos valdybai, kuriai vadovauja Elena Žaidienė. Sąjunga buvo gavusi Vilniuje patalpas (Palangos 3), jose įsikūrė. Bet nelemtieji sausio 13 d. įvykiai atėmė darbo vietas šimtam Lietuvos spaudos, radijo, televizijos darbuotojų. Reikėjo skubios pagalbos. Žinoma katalikai mokytojai neatsakė jos — atidavė savo patalpas televizijos žurnalistams. Vėl tapome benamiais... Bet vilties netruksta: Dievas laimins darbatų, kurie jį atlieka Jo vardu.

Lietuvos katalikai mokytojai ryžosi suglausti pečius, kad būtų lengviau tęsti katalikiško jaunimo auklėjimo tradicijas mūsų Lietuvoje — Meilės ir Kryžių žemėje.

Birutė Grižienė

Pranciškonas iš Lietuvos

Sekmadienį Tėv. Stanislovo Paulausko primicijos. Jis yra vienas iš Kretingos pranciškonų. Studijuoja Austrijoje. Įšventintas kunigu, pakviestas apsilankyti Amerikoje, šiandien aukojo pirmas viešas mišias Kennebunkporto katalikams. Pamokslą pasakė jis pats angliškai ir lietuviškai.

Giedėjo Danutė Grauslytė, operos solistė, Tėv. Bernardino brolio dukterė. Sužinojome kad Tėv. Bernardino sveikata eina blogyn. Lūdna, bet ir ne beviltiška, kada senųjų pavaduoti ateina jauni. Pranciškonų koplyčia — moderniška, lietuvių architektų ir dailininkų sukurta. Lengva joje susikaupti ir nuširdžiai pasimelsti. Todėl ir vietiniai katalikai ir vasarotojai ją mėgsta.

Vakare buvo "literatūros vakaras". Izabelė Žmuidzinienė ir

(nukelta į 7 psl.)

— JAV LB Krašto valdyba, vadovauta dr. Antano Razmos ir bebaigiant savo kadenciją, paskyrė \$10,000 Lietuvos Televizijos ir radijo bokšto remontui bei specialių programų atstatymui. Okupantas, užėmęs bokštą bei kitas administracines patalpas, žiauriai sužalojo, išvogė ir sunaikino daug turto, visokių techninių įrengimų, aparatūros ir archyvų.

— JAV LB XIII tarybos pirmoje sesijoje, įvykusioje spalio 4-6 Philadelphiajioje, į Krašto valdybos pirmininkus išrinktas Vytautas Maciūnas 36 balsais. Antroji kandidatė — dr. Regina Narušienė gavo 24 balsus.

— Nek. Pr. Marijos seserų rėmėjų sąskrydis įvyks lapkričio 2, per Vėlines, Putnam, CT. Pradžia 11 val. Apie dalyvavimą prašoma pranešti iki spalio 26.

— Dail. Vytauto Sakalo, gyv. Arizonoje, individualinė ir dvišimties metų retrospektyvinė paroda Lietuvos Dailės muziejaus Radvilų rūmuose Vilniuje atidaryta rugsėjo 17 ir tęsis visą spalio mėnesį. Išstatyta 91 kūrinys — tapyba, grafika, aluminijaus išpjosos.

— Religinio konkurso premijos laimėtojas bus paskelbtas lapkričio 2 d., Nek. Pr. Marijos seserų rėmėjų sąskrydžio metu, Putnam, CT. Konkurso premijos fondatorius yra prel. dr. J. Prunskis.

— Dail. Algirdo Kurausko darbų paroda atidaryta rugsėjo 27 d. Čiurlionio galerijoje, jaunimo Centre, Chicagoje. Paroda vyks iki spalio 14 d.

— Lietuvių Fondas vėl skelbia piniginių ir naujų narių vajų. Asmenys, paaukoję \$100, gaus vieną svečio bilietą į banketą, kuris įvyks lapkričio 16 d. Įnašai siunčiami adresu: Lietuvių Fondas, 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60729.

— Ieškomi Ignacas Paulauskas ir Joana Paulauskienė, gyvenę 34 Fourth St., Waterbury, CT. Jie patys arba apie juos žiną, prašomi pranešti adresu: Lietuva, 232040 Vilnius, Balio Sruogos N. 43-2, Ona Paulauskaitė-Borusienė.

— Ieškoma. Elena Grižienė, Jono (Lukšytė), ieško savo pažįstamos Stasės Kent iš New Yorko. Ji pati ar apie ją žiną prašomi pranešti adresu: Grižienė Elena, Domeikavos paštas, Kau-no raj., Vytėnų km., Lithuania.

— Ieškoma. Genovaitė K. Jazdauskaitė Duškinienė ieško tėvo sesers Martos Stankievich ar jų vaikų. Iš Tytuvėnų išvyko 1930 m. Rašyti: G. K. Duškinienė, Erfurto 27-7, Vilnius 232049, Lithuania.

Nauji Darbininko skaitytojai: P. K. Povilauskas, New York, NY, H. Hagen, Fairport, NY, A. Sakas, Lancaster, OH. Užsakė kitiems: P. J. Orsinį — T. Kavaliauskui, Brooklyn, NY. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

Los Angeles, CA, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje, prie didžiojo altoriaus Marytė ir Pranas Grušai, atšventę vedybinio gyvenimo 50 metų sukaktį. Greta jų vaikai — Milda Čižiūnienė ir Gintaras, suruošę tėvams staigmeną. Šalia Gintaro stovi prel. dr. Vincas Bartuška. Iškilnėse dalyvavo per 50 draugų.

Chicagos "Neries" tinklininkai Vilniuje. IV-ųjų Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynių metu. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖMS PASIBAIGUS

Ketvirtosios Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės jau praeityje. Ilgai buvo joms ruošiasi, daug svarstyta. Kai kurie išeivijos veikėjai rengėjams siūlė žaidynes nukelti vėlesniam laikui, nes kai kam atrodė "nesaugu". Tačiau tautiečiai Lietuvoje nepabūgo, ir už tai jiems ačiū: nepabūgo sunkaus darbo, na, ir visokių netikėtumų iš okupanto pusės. Ir jų pastangos pasiteisino: Lietuva su svečiais iš svetur pergyveno didelę sportinę manifestaciją — paskutinį tokį šviesų renginį prieš laisvės aušrą. O tokio moralinio žygio Lietuvai ir jos gyventojams tomis dienomis labai reikėjo.

Žaidynių dienomis atsitiko tragiški įvykiai — žuvo 7 Lietuvos žmonės, tačiau tai žaidynes tik pristabdė, bet nesužlugdė. Ir čia svečiai iš užsienio taip pat buvo to gedulo dalyviai: laidotuvių procesijoje žygiavo su savo broliais ir seserimis tėvynėje.

Po šių bendrų minčių apie žaidynes ir jų ypatingą reikšmę ne vien tik sportinėje, bet ir politinėje arenoje, eikime prie atskirų pastabų. Pradžioje šiek tiek skaitlinių.

Žaidynės sutraukė 3,840 dalyvių, įskaitant ir trenerius. Daugiau negu tūkstantinė buvo teisėjų ir medicinos darbuotojų ir apie pusantro tūkstančio pagalbinio personalo. Per 300 kra-

to apsaugos savanorių saugojo žaidynių varžybų aikštes, pastatus, viešbučius, lydėjo autobusus su sportininkais bei kitais būdais gelbėjo žaidynių dalyviams užtikrinti jiems saugumą.

Na, žinoma, čia reikia nepamiršti ir Lietuvos policijos, irgi prisidėjusios prie žaidynių tvarkos.

Iš žaidynių aktyviųjų dalyvių daugiausia buvo krepšininkai (640). Antroje vietoje ėjo tinklininkai — 465. Toliau — dviratinkai (327), lengvaatlečiai (300), futbolininkai (288), tenisininkai (200), stalo tenisininkai (183), plaukikai (183) ir kiti, kurių būta po mažiau.

Iš Šiaurės Amerikos buvo 374 dalyviai ir 286 turistai. (Šis skaičius kiek įvairuoja). Prie jų dar prisijungė apie 300 iš Argentinos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Prancūzijos, Sibiro, Vokietijos, Australijos ir kelių kitų valstybių.

Ypatingai iš Šiaurės Amerikos dalyvių buvo laukta kiek daugiau, tačiau vieni "pabijoję", o kiti dėl nežinomų priežasčių tik paskutinėmis savaitėmis atkrito. Tai labai atsiliepė į komandinių sporto šakų vienetų pasirodymą. Beveik visos išeivių komandos, (išskyrus vyrų krepšinį) turėjo "skolintis" žaidėjus iš Lietuvos klubų, kadangi kai kurios atvyko arba labai silpnų sudėčių arba be skolinimo visai nebūtų galėjusios dalyvauti.

JAV lietuvių sportininkai neblogai pasirodė keliose individualiose varžybose. Chicagietis Tomas Pukštys vienintelis iš išeivių tarpo jieties metime pagerino Lietuvos rekordą: ją nusiviedė 77.44 m, nors ši pasekmė nėra jo geriausias pasiekimas (rekordas, žinoma, nebus užskaitytas, nes jį pelnė kitos valstybės pilietis). Iš viso JAV lietuviai pelnė 16 aukso, 6 sidabro ir 10 bronzos medalių. Žinoma, ir šių medalių galėjo būti dar daugiau.

Iš mūsiškių daugiausia medalių pelnė newyorkietė V. Vebeiliūnienė, kuri teniso moterų senjorių klasėje sugriebė aukso medalius moterų ir mišriame dvejetė, o vienete — sidabrinį atžymėjimą. Stalo tenise paseniorus chicagietis J. Baltrus iškovojo sidabro medalį. Slidinėjime Raimundas Dičius iš Kalifornijos gavo du aukso medalius už specialų ir didįjį slalomą.

Daugelį, žinoma, domino krepšinio varžybos. Tačiau išeivijos atstovams jos nebuvo laimingos. Tik Detroito "Kovas" atsivežė neblogą komandą ir jam buvo galimybių kovoti dėl medalių. Tačiau dėl žaidėjų sužeidimų turėjo pasitenkinti 8 vieta. Liūdnei atrodė New Yorko LAK, Chicagos "Lituanica", Toronto "Vytis". Jos ir savo grupėse teuzėmė tik trečiąsias vietas.

Vyrų krepšinyje pirmąją vietą laimėjo Kauno "Atletas", tik po pratęsimo įveikęs Vilniaus "Šviesą" (joje matėsi ir Vilniaus "Statybos" žaidėjų) 84-82. Moterų finale susitiko irgi tos pačios komandos, bet čia nugalėjo vilnietės, kaunietės įveikusios 79-69.

Daug reikšmės buvo teikiama paskutinėms žaidynių rungtynėms, kuriose kovojo Lietuvos rinktinė su Pasaulio lietuvių rinktinė. Gaila, kad ši pasaulio lietuvių rinktinė buvo labai silpna ir nepateisino vilčių. Rungtynių pasekmė 120-84 yra gal dar per daug maža, nes Lietuvos žaidėjų pasirodymas buvo žymiai pranašesnis. Beje, išeivių rinktinę sudarė: K. Šaferis, M. Walis, G. Simko, V. Ambutas, B. Berry (jis buvo vienas geriausiųjų komandoje), P. Gražulis, A. Racka, G. Šaferis, L. Balaišis, T. Zdanis, J. Juškaitis.

Gana įspūdingas buvo krepšinio varžybų atidarymas, kurio metu sveikinimo kalbą pasakė ir Lietuvos krepšinio tėvas K. Savickas iš Chicagos. Beje, jis Lietuvos sportui paskyrė ir nemažą sumą pinigų (po \$3,725 Lietuvos olimpiniam komitetui ir šio komiteto Kauno tarybai, o \$100 Sporto laikraščiu).

Šių eilučių autorius buvo vienas iš nedaugelio išeivijos lietuvių spaudos darbuotojų, akredituotų tarp šių žaidynių žurnalistų. Teko dalyvauti daugelyje varžybų įvairiose miestuose, spaudos konferencijose, sporti-

Džiaugsmo iškilmes rugpjūčio 23 d. Vilniuje, netoli vietos, kur stovėjo pašalintoji Lenino statula. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

ninkų priėmimuose, pagerbimuose ir t. t. Reikia pasakyti, jog spaudai visur buvo rodoma daug dėmesio, na, ir patys sporto žurnalistai, kurie dirba Lietuvos spaudoje yra profesionalai vien tik iš to valgantys duoną. Smagu buvo stebėti savo kolegų pastangas ir norą, kad iš užsienio atvykusiems spaudos broliams būtų sudarytos kuo geresnės sąlygos dirbti kartu.

Edvardas Šulaitis

Neužmirškime lietuviškos knygos. Ji šaukte šaukiasi mūsų pagalbos. Nusipirkime bent vieną lietuvišką knygą per mėnesį.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Palyginimas
— Aš jį taip pažįstu, kaip savo kišenę.

— Tai turbūt tas žmogus labai tuščias.

Irgi užsiėmimas
Jonukas: Mano tėtis yra stogdengys, o ką tavo tėtis veikia?
Petrukas: Tai, ką jam mama liepia.

Nusiramimas
Vyras: Ar neliūdėsi per tą laiką, kai aš sėdėsiu kalėjime?
Žmona: Taip, bet vienas mano susiramimas, kad žinosiu, kur tu praleidi naktis.

Valgykloj
— Norėčiau gauti ko nors, ko neturiu kasdien, — sako svečias restorano padavėjui.
— Gal smegenų, pone? — pasiūlo padavėjas.

Merginų dialogas
— Patarik man, kokį netikėtumą aš galėčiau padaryti savo sužadėtiniiui jo gimtadienio proga? — klausė sužadėtinė savo draugę.
— Parodyk jam savo gimimo metrikus...

VILNIAUS RADIJAS

Maskvai pasukus laikrodį valandą atgal, Vilniaus radijas dabar girdimas 8 val. vak. anglų kalba ir 10 val. vak. lietuvių kalba (New Yorko laiku). New Yorke geriausiai pagaunamos bangos 11780 ir 15180 kilohercų. Geriau girdisi angliškoji programa 8 val. vak.

Šio mėnesio gale pakeitus laiką Amerikoje, vėl galėsime klausyti 7 val. vak. anglų kalba ir 9 val. vak. lietuvių kalba.

GT INTERNATIONAL
TRAVEL CONSULTANTS

9525 SO. 79TH AVENUE, HICKORY HILLS, IL 60457—2259 U.S.A.

RUDENS IR ŽIEMOS KELIŲ Į LIETUVĄ

- Nr. 9907-OC** 04 spalio iki 29 spalio / 14 naktų Vilnius, 1 naktis Kopenhaga.
Nr. 9908-D KALĖDOS IR NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS. 20 gruodžio iki 05 sausio. Kainon įskaitant „Traviatos“ bilietus ir Naujųjų Metų balių.
Nr. 9909-D NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS. 27 gruodžio iki 12 sausio. Kainon įskaitant „Traviatos“ bilietus ir Naujųjų Metų balių.
Nr. 9910-F VASARIO 16-TOJI. 14 vasario iki 01 kovo / 14 naktų Vilnius, 1 naktis Kopenhaga.

GARANTUOJAME ŽEMIAUSIAS KAINAS!

VISŲ IŠVYKŲ VIETOS LABAI RIBOTOS. DĖL TOLIMENĖS INFORMACIJOS PRAŠOME KREIPTIS: G. T. INTERNATIONAL, INC., 9525 SO. 79TH AVENUE, HICKORY HILLS, ILLINOIS 60457, TELEFONAS: (708) 430-7272.

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

NEWYORKE: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y., 11418 718-441-6401

CHICAGOJ: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629, 312-737-2110
1445 So 50th Ave., Cicero, IL 60650, 708-656-2201
9525 So 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, 708-598-1333

FLORIDOJ: 400 70th Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706, 813-367-6304

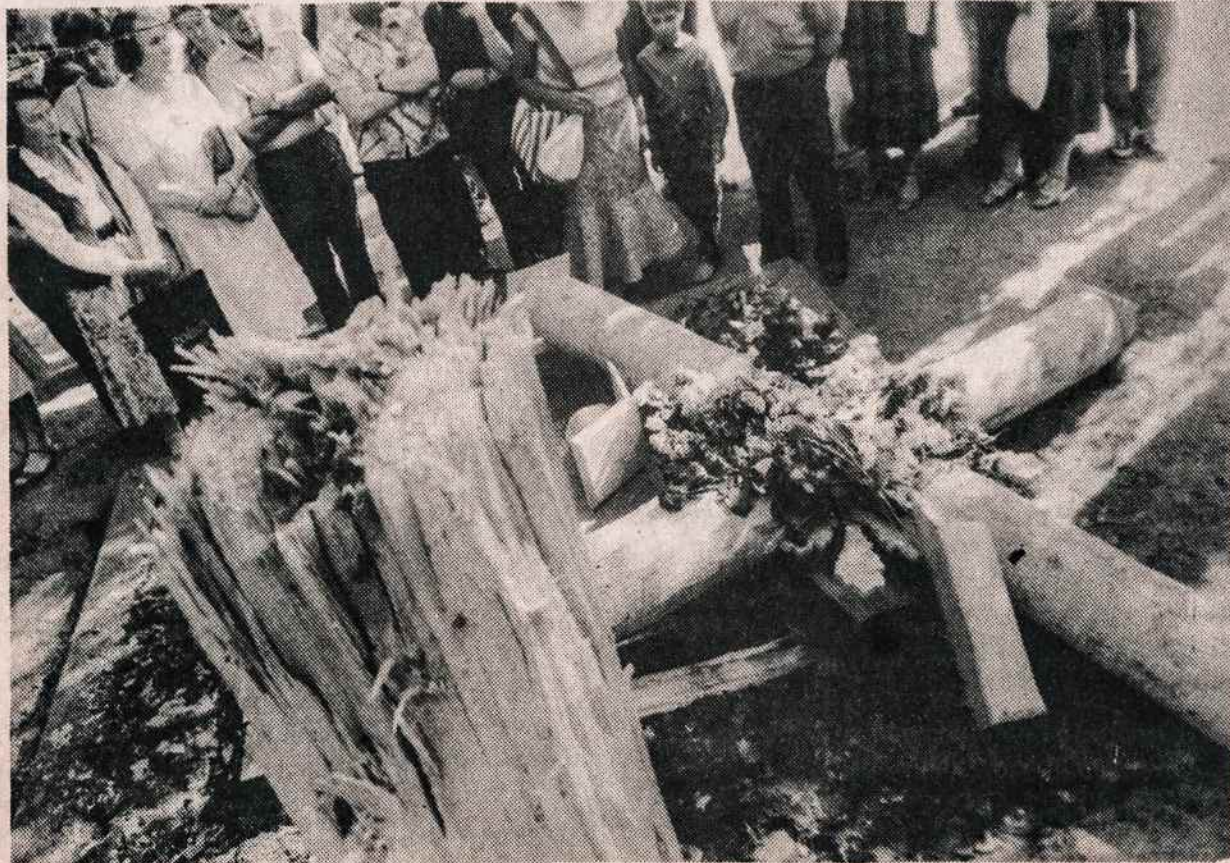
DETROITE: 24060 W. 9 Mile Rd., Southfield, MI 48034, 313-350-2350

WATERBURY: 6 Congress Ave., Waterbury, CT 06708, 203-756-5223

Taupymo sąskaitos ir sertifikatai, įvairios paskolos, VISA kortelės ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje KASOJE —

Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol.

Vienas iš okupantų paskutiniųjų "žygių" Vilniuje — susprogdintas kryžius. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

BUVOME LIUDININKAIS, KAIP ŽILVINAS ATPLAUKĖ BALTA PUTA

(atkelta iš 5 psl.)

duktė Antanina skaitė (iš atminties) Romualdo Granausko, Nerimos Narūnės ir Jono Biliūno kūrinis, parinktus pavaizduoti lietuviškos moters gyvenimą. Malonu, kad toks nepaprastas motinos ir dukters vienetis mus kasmet aplanko.

Kultūriniai renginiai

Savaitės programoje, kurią suorganizavo dr. Česlovas Masaitis, buvo du poezijos vakarai, trys paskaitos, du koncertai, vai-

Lietuvos prezidento Vytauto Landsbergio New Yorke lankymosi proga vietiniai Long Island laikraščiai patalpino ilgokus straipsnius ir nuotraukas. *The Bayside Times* korespondentė dalyvavo kontainerio į Lietuvą išsiuntimo ceremonijoje, apklausinėjo ten dalyvavusius ir patalpino straipsnį bei nuotrauką su prez. Landsbergiu ir ten dalyvavusiais Bayside gyventojais Daiva ir Romu Keziais bei Justinu Dambinsku. *Great Neck Record* patalpino Great Neck gyventojų Almus Šalčiaus pasisakymus Lietuvos nepriklausomybės atgavimo proga ir jo su V. Landsbergiu nuotrauką, darytą prieš ketverius metus, kai Landsbergis čia lankėsi pirmą kartą.

New York Newsday laikraštis rugsėjo 19 d. laidoje visą puslapį paskyrė iškiliesiems Lietuvos krepšininkams. Minėjo, kad peiretos olimpijadoms aukso medalio laimėtojai — Sovietų Sąjunga iš dvylikos žaidėjų praras 6 — keturius lietuvius, vieną latvį ir vieną estą. Sporto žinovai samprotuoja — kodėl laikraštis tiek daug vietos skiria Lietuvos krepšiniui? O gi todėl, kad Lietuva gali patekti net į finalą Barcelonoje ateinančiais metais vykstančioje olimpijadoje. Geriausia Europos komanda Jugoslavija visiškai sunyko dėl pilietinio karo, tad Lietuvai yra galimybė dakti iki pačių viršūnių. Aukso medalį krepšinyje be abejo paims JAV, nes ateinančiais metais pirmą kartą istorijoje JAV pasirodys savo pilname pajėgume — žais jos profesionalai "superstars". Reikia tikėtis, kad ir Lietuvos komandoje Barcelonoje žais lietuvių "superstars" — Marčiulionis, Sabonis, Chomičius ir Kurtinaitis.

zdajuostės iš Lietuvos gyvenimo, ir visur Lietuva, Lietuva, Lietuva...

Visi kalbėtojai kartu buvo ir įvykių liudininkai bei dalyviai. Pirmais jų A. Gureckas, ką tik grįžęs iš Lietuvos, kur jis dirbo su komisija, svarstant Lietuvos sienų kausimą, kalbėjo tema "Tautinė vienybė ir socialiniai konfliktai Lietuvos atgimime". Labai aktuali tema, vykstant demokratinei diferenciacijai ir atsiirandant opozicijai bei "Ateities forumai". Tai esąs normalus procesas. Lemiantis faktorius yra tikslo vienybė ir nepaneigiami vasario 9-osios apklausos-plebis-cito rezultatai. Be to, istorijos vtyksmo negrįžtamumas. Klausydami jo pranešimo, nenujautėm, kad lygiai už savaitės Lietuvą palies siaubinga nežinia ir laiminga viso to pabaiga.

Apie švietimą Lietuvoje

Antroji paskaitininkė, taip pat iš Hartfordo, Vaiva Vebraitė-Gustienė pasakojo apie savo ir savo talkininkų pavyzdinę ir įkvėpiantį žygį. Vaiva pasirodė ne tik talentinga organizatorė, bet ir gera kalbėtoja. Jos tema — "Lietuvos švietimo problemos ir naujasis įstatymas". Prieš porą metų švietimo ministeris A. Kuolys paprašė ją organizuoti pagalbą Lietuvos mokyklai. Ji su savo artimiausia talkininke Jūrate Krokyte-Stirbiene, iš Philadelphijos, tam reikalui įsteigė organizaciją American Professional Partnership for Lithuanian Education, trumpai — APPLE, surado fondus, surinko 30 mokytojų iš Kanados ir Amerikos ir š. m. birželio mėnesį surengė Lietuvos mokytojams kursus, kuriuose dalyvavo 520 mokytojų. Kursų poveikis buvo nepaprastas. Užmegzti profesiniai ir asmeniniai ryšiai. Darbas tęsiasi toliau. Reikalinga pagalba.

Švietime, kaip ir kitose srityse — politikos, ekonomijos, moralės — reikia pagrindinių persitvarkymų, naujų įstatymų, naujų žmonių. Vaiva supažindino su priimtu nauju švietimo įstatymu. Klausytojai sveikindami Vaivą su sėkmingai atliktu žygiu, domėjosi, kaip bus galima nunešti į Lietuvą gerąsias Amerikos švietimo savybes, išven-giant pelę, dėl kurių pati Amerika yra susirūpinus.

Ateitininkų kelias

Trečiasis kalbėtojas buvo kun. dr. Valdemaras Cukuras, Ateitininkų federacijos dvasios vadas. Jo kalbą apie "80 metų nueitą taką" galima charakterizuoti "Anykščių šilelio", žodžiais: "... kur toji puikybė jūsų pasidėjo?..."

Lietuvoje išaugo dvi naujos kartos komunistinėje ir ateistinėje kultūroje. Ten trūksta katalikų darbininkų, veikėjų. Ateitininkai vos-vos pradeda ataugti mokyklose.

Po paskaitos nebuvo diskusijų. Tuojau prasidėjo sausio 13-osios kankinių pagerbimas. Dėl lietuvas atsisakyta procesijos lauke. Salėje buvo pastatytas kryžius su žuvusiųjų fotografijomis ir televizijos bokšto modelis. Kiekvienas užsidėgė žvakutę. Dr. Masačio sukurtas maldas skaitė kun. dr. V. Cukuras.

Aktorė-deklamatorė

Savaitės prisiminimuose ypatingą vietą turės aktorės Virginių Kochanskytės vakaras. Virginių, premijuota poezijos deklamatorė, iš pat pradžia su Sąjūdžiu važinėjo po miestus ir kaimus, žadindama, keldama žmones į laisvės žygį.

Ji mums pasakojosi tuos įspūdžius, deklamuodama Brazdžio, Gedos, Miškinio, Bradūno ir kitų rinktinius eilėraščius, kartu apibūdindama ir pačius poetus. Nevengė papasakoti ir apie savo religinius išgyvenimus, pavyzdžiui, Kauno katedroje, kai buvo šventinama Tautinė vėliava, kuri buvo iškelta Karo Muziejaus bokšte.

Lakštingalė, dabar dainuosi Lietuvoje

Jau tapo tradicija, kad ateitininkų savaitė baigiama Ginos Čapkauskienės šviesiu koncertu. Jai akompanavo ir pats paskambino pianistas-virtuozas William Smiddy iš New Yorke. (Apie koncertus Kennebunkporto pranciškonų vasarvietėje išsamiai rašė Elena Vasyliūnienė *Darbininke.*) Ateitininkai, kiti vasarotojai ir koncerte dalyvavusieji lietuviai pranciškonai labai šiltai priėmė solistę. Ji baigė lakštingalos dainą "...aš mažas paukštelis, norėčiau dainuoti Lietuvoj".

Baigiant, stovyklos vadovas

Mokytojų studijų savaitės šokėjai su mokytoja Jadvyga Matulaitiene. Nuotr. Viktoro Kučo

dr. Alf. Stankaitis padėjo solistei ir pianistui, padėjo dr. Masačiui, kuris sutiko suorganizuoti programą ir ateinančiais metais, tėv. Gabrieliui Baltrušaičiui, sumaniam vasarvietės administratoriui, dr. L. Giedraitienei, kuri džiaugiasi, kad šiemet niekas rimčiau nesusergė, Pranutei Ažuolienei, besirūpinusiai kitais pagelbiniais darbais. Sugiedotas ateitininkų himnas. Stovykla baigta. Tik niekas nenorėjo skirstytis, dar ilgai šnekučiavosi prie atgaivos stalų.

Lietuvai palanki apokaliptinė audra

Šeštadienio rytą, rugpjūčio 17-ąją šv. mišios už Lietuvą. Prašom, o kai kas sako "duodam leidimą", Viešpačiui pasirūpinti Tėvynės laisve. Skirstomės. Radijas pranešinėja apie pietuose siaučiantį uraganą "Bob".

Antradienį, Sovietų Sąjungą ištinke apokaliptinio masto audra, kuri netikėtai atneša tai, ko mes jau nebesitikijom sulaukti savo gyvenime — laisvę ir nepriklausomybę. Kennebunkporte praneša: "Pabaltijo valstybės atgauna nepriklausomybę, bus atstatyti diplomatiniai santykiai ir suteikta Amerikos pagalba".

Dėkodamas prezidentui, parašiau: "Tikrai malonu patirti, kad "naujoje pasaulio santvarkoje (new World order) viešpatauja tiesa ir teisingumas".

Petras Ažuolas

ATSISVEIKINO MASPETH, NY, LIETUVIŲ PARAPIJOS KLEBONAS

Spalio 6 Maspetho lietuvių parapijos bažnyčioje buvo gražios ir jautrios atsisveikinimo iškilmės: pasitraukia prel. Pranas Bulovas, toje parapijoje išbuvęs 35 metus ir vikaru ir klebonu. Jis čia lieka gyventi kaip emeritas klebonas.

Spalio 6, sekmadienį, 12 val. mišias koncelebravo prel. Pr. Bulovas, naujasis klebonas Kenneth J. Wicks, buvęs šios parapijos vikaras kun. Jonas Pakalniškis, kun. Stasys Raila. Pakiliai giedojo choras. Prelatas savo atsisveikinimo kalboje nuoširdžiai padėjo visiems, su kuriais tiek metų drauge darbuosi šios bažnyčios naudai ir Dievo garbei. Parapiją palieka labai gerameta stovyje.

Bažnyčioje įtvirtinta metalinė lentelė su įrašu, kad čia tokiais ir tokiais metais darbuosi prel. Pranas Bulovas.

Po visų pamaldų buvo vaišės parapijos salėje. Maldą pradėjo kun. Jonas Pakalniškis, o vėliau jas malda užbaigė kun. St. Raila.

Pasakyta eilė pritaikytų kalbų. NY assemblyman Schmidt įteikė prelatui padėkos raštą už platų visuomeninį darbą. Taip pat padėkos raštą įteikė ir New Yorke senatorius.

Savo kalboje prel. Pr. Bulovas kvietė parapiją išlaikyti lietuvišką, kvietė Lietuvos Vyčius dažniau lankyti savo parapiją, o tai jau padėtų jos lietuviškumui. Prelatas kalbėjo ir angliskai ir lietuviškai. Vaišių metu padainuota lietuviškų dainų, vaišės baigtos Amerikos ir Lietuvos himnais.

Naujo klebono kun. Kenneth J. Wicks įvesdinimas į naujas pareigas bus spalio 13, ateinantį sekmadienį, 10 v.

įspūdžiais.

Dovana Lietuvai

Rugsėjo 28, sekmadienį, Bostono Piliiečių Klubu salėje įvyko Tautinės Sąjungos skryiaus visuotinis narių susirinkimas, kuriame nutarta skirti \$50,000 dovaną atsikuriančios Lietuvos iždui ir \$2,000 Lietuvos Tautinei Sąjungai. Šį sprendimą Bostono skryiaus pirm. Juozas Rentelis paskelbė visuomenei, vėliau susirinkusiai susitikti su Lietuvos AT deputate ir Tautinės Sąjungos frakcijos atstove Rasa Rastauskiene.

Viešnių pristatė ją lydintis dr. Povilas Švarcas, iš Californijos. Ji pasakojosi apie frakcijos veiklą, neseniai priimtų įstatymų dėl privatizacijos, pelno paskirstymo, valstybės mokesčių esminius bruožus. Jauna deputatė parodė gražų pasiruošimą ir politinę erudiciją, atsakinėdama į klausimus ir komentuo-dama įvykius, palikdama malonų bendravimo įspūdį.

Renginiai

Spalio 19, šeštadienį, 7:30 val. vak. Lietuvių Piliiečių Klubu salėje įvyks koncertas, kuriame solistė iš Lietuvos Danutė Grauslytė, mezzosopranas, atliks operų arijas. Akomponuos Daiva De Sa Pereira. Rengia Bostono Aukštesniosios Lituanistinės Mokyklos tėvų komitetas. Po koncerto bus pabendravimas. Įėjimo auka 10 dol.

Spalio 20, sekmadienį, 3 val. popiet Lietuvių Piliiečių Klubu salėje įvyks Tautodailės Instituto skryiaus kultūrinė popietė, pirm. Saulė Šaltienė. Bus prof. Petro Vaškio, iš Philadelphijos, keramikos paroda. Dalyvaus ir iš New Yorke aktorius Arūnas Čiurberkis, bendradarbiavęs su Vilniaus Jaunimo Teatru.

L.Ž.

VILNIAUS "ŠĖPA" BROOKLYNO SCENOJ

Vyr. skaučių židiny "Vilija" savo 25 metų veiklos sukakčiai prisiminti pakvietė labai jau retai kur sutinkamą satyros teatrą iš Vilniaus. Teatras pasivadinęs "Šėpos" vardu, savo kilmę riša su senomis tokio satyrinio teatro tradicijomis.

Tas spektaklis įvyko rugsėjo 29, sekmadienį, 2 v. popiet Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Satyra sutraukė gana gausų būrį žiūrovų. Jų buvo net arti 300.

Satyros teatras aplankė šias vietas: Montrealį, Torontą, Londoną (Kanadoje), Detroitą, Chicagą, Clevelandą, Bostoną ir New Haveną. New Yorke buvo paskutinė vieta.

Spektaklyje sutelkta medžiaga remiasi tik komunizmu, nuo pat jo pradžia iki dabarties dienų, nuo Markso, Engelso, Stalino ir kitų didybų iki dabarties — Gorbačiovo, Landsbergio, Busho.

Lėlės nedidelės, neblogoi valdomos, sukurtas pakankamas panašumas, kai kur ir pasaržuota. Platesnis rusiškas sovietinis gyvenimas publikai jau buvo sunkiau suprantamas, nes nepažįstamų asmenų, nežino įvykių. Bet įvykius, kurie surišti su lietuvišiais personažais ir Amerikos prezi-

dentu, publika priėmė nuoširdžiu juoku.

Satyrinis teatras remiasi į trumpą dabartį, paliečia trumpas situacijas. Viskas juokinga, kol dar aktualu, bet rytoj — jau gali būti nebeįdomu. Tai trumpų scenų žaidimas, kuris sušvinta ir paskui užgęsta, giliau neįsirežęs į žiūrovą.

Teatras savo darbą pradėjo bene 1988 metais, kai dar buvo tamsu ir gūdu. Vadovas sakė, kad jie turėjo sunkių valandų su KGB, kietų pasiaiškinimų, nes visas spektaklis yra persunktas komunistinio režimo pajuoka.

Surežisuota sklandžiai, išradingai, nenuobodžiai. Reikia pasidžiaugti aiškiu ir labai gerai suprantamu tarimu.

Pradžioje įvedamos lėlės iš tolo, o jau spektaklio gale į sceną įvedami ir patys aktoriai ir lėlės. Tai padeda suprasti jų techniką ir darbo metodus.

Publika nuoširdžiai priėmė. Aktoriai visi jauni ir drąsūs. Tegu jiems sekasi ir toliau sėkmingai varstyti "Šėpos" dureles. Satyrinis menas yra pats sunkiausias, pareikalaujantis didelės įtampos ir daug darbo. Sėkmės jums visiems. Dėkojame "Vilijai", kad sukūrė gražią jaukią popietę mūsų Kultūros Židinyje. (p. j.)

Prie Televizijos bokšto Vilniuje dedamos gelės, prisimenant sausio 13 nužudytuosius. TV bokštas ir pastatas rugpjūčio 22 d., 6 val. vak. okupanto grąžintas Lietuvos valdžiai. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Kultūros Židinyje šį savaitgalį: spalio 12 ir 13, šeštadienį ir sekmadienį, rudens dailės paroda didžiojoje salėje. Rengia NY Lietuvių Dailininkų Sąjunga. Spalio 12, šeštadienį, K. Ž. mažojoje salėje Kultūros Židinio narių susirinkimas. Registracija 9 val., susirinkimas 10 val.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, buvo išvykęs į Romą dalyvauti Imigrantų ir turistų sielovados pontifikalinės tarybos kongrese. Tai yra Vatikano administracinis vienetas, prie kurio vysk. P. Baltakis tiesiogiai priklauso ir iš ten gauna ypatingus įgaliojimus ir teises. Tarybai vadovauja arkivysk. Giovanni Cheli. Kongresas baigėsi Popiežiaus privačia audiencija. Vyskupas į New Yorką grįžo spalio 7 d.

Dr. Kazys Bobelis, Vliko valdybos pirmininkas, grįždamas iš Lietuvos, spalio 2 trumpam buvo sustojęs New Yorke ir čia pasimatė su Tautos Fondo pirmininku Aleksandru Vakseliu.

Lietuvių Katalikių Moterų Kultūros draugijos popietė, turėjusi įvykti spalio 13 Kultūros Židinyje, nukeliama dabar į spalio 27, nes LB New Yorko apygardos valdybai staiga prireikė tą dieną surengti svečių priėmimą ir pranešimą apie Lietuvą.

JAV LB XIII-osios tarybos pirmoje sesijoje, įvykusioje spalio 4-6 Filadelfijoje, iš New Yorko apygardos dalyvavo šie rinkti tarybos nariai: Juozas Kazlas, Tomas Lora, Danutė Norvilaitė, Rūta Virkutyte, Kęstutis Bileris. Iš New Jersey dalyvavo LB apygardos pirmininkė Rasa Juškienė ir visi rinkti tarybos nariai: Rimas ir Arūnas Bitėnai bei dr. Rita Gražulytė.

Henrikas Šablevičius, žinomas Lietuvos dokumentinių filmų gamintojas, yra atvykęs į Ameriką filmavimo tikslais. Čia nori susukti keletą dokumentinių filmų. Iš New Yorko išvyko į Chicago.

"ŽAIBAS" NR. 6 – MAISTO PRODUKTAI bus pristatyti Jūsų nurodytu adresu bet kur Lietuvoje: 10 sv. miltų, 10 sv. cukraus, 6 sv. ryžių, 29 oz. dežė persikų, 4 sv. valg. druskos, dežė ananasų, 2 dež. džiovintų slyvų, 2 dež. razinų, 64 oz. aliejaus, 1 dež. jvairių arbatų, 39 oz. pupelių kavos, 12 oz. kakavos. Pilna kaina \$100.00. Kreiptis: "ŽAIBAS", 9525 South 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457. Telef. 708 430-8090.

MAISTO SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ŠVENTĖM ŽEMESNĖM KAINOM: mėsa, dešros, sūris, aliejus, cukrus, ryžiai, kava ir kt. Įvairaus dydžio: 55 svarų, 30 sv., 15 sv. Kainos nuo \$50 iki \$90. Kreipkitės, suteiksim smulkesnę informaciją. TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629, 312-436-7772.

NAUJAS "ŽAIBO" NR. 11! Miltų 10 sv., cukraus 10 sv., ryžių 6 sv., aliejaus 64 oz., 8 O' Clóck pupelių kavos 39 oz., mėsos konservai: 2 dež. kumpio (1 kg), 2 dež. liežuvio drebučiuose (0.65 kg), 2 dež. vištienos savo sultyse (0.65 kg). Pilna kaina \$100.00. Bus pristatyta bet kurioje Lietuvos vietovėje per 10 darbo dienų. "ŽAIBAS", 9525 So. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457 — tel. (708) 430 - 8090.

ADMINISTRACIJA KREIPIASI

Malonėkite pažvelgti į savo adresu lipinuką *Darbininko* pirmojo puslapio viršuje. Ten dešinėje pusėje parašytos EXP raidės ir data: pv. EXP 12/31/91 — tai reiškia, kad Jūsų prenumerata pasibaigia gruodžio 31, 1991. Jeigu data yra ankstesnė, pv. EXP 06/01/91 arba 12/30/90 ir kt., tai reiškia, kad prenumerata yra pasibaigusi, nes atžymėta data jau praėjusi. Tada yra pats laikas už pasibaigusią prenumeratą astilyginti. Dar yra grupelė skaitytojų, kuriems EXP datos nesudėtos — tai ženklas, kad jų prenumerata yra pasibaigusi anksčiau negu gruodžio 30, 1990. Tokių datų net viešai rodyti negalime, nes pašto inspekcija neleidžia siuntinėti laikraščio į skolą, o dar taip labai atsilikusių. Mes turime laikytis pašto taisyklių, nes *Darbininkas* yra siuntinėjamas antros klasės paštu (Second Class Mail) ir privalo laikytis pašto nustatytų taisyklių.

Nuoširdžiai prašome skaitytojų atkreipti dėmesį į EXP datą, ir, jei nurodyta data jau praėjusi arba neužilgo praeis, nelaukiant pratęsti prenumeratą. Daug skaitytojų jau taip ir daro, ir jiems esame už tai dėkingi. Atskirų paraginimų vengiamo, nes jie kainuoja ir pašto išlaidų ir laiko.

Iš Metropolitan operos rūmų spalio 16, trečiadienį, 8 val. vak. New Yorko laiku per televiziją bus transliuojama Gioacchino Rossini opera *Semiramide*. Pagrindiniai solistai: John Cheek, Samuel Ramey, June Anderson, Marilyn Horne. Diriguoja James Conlon.

Patiksliname. *Darbininko* praeitame numeryje, kalbant apie Kultūros Židinio dedikaciją, įsibrovė korektūros klaida. Kultūros Židinyje buvo pašventintas ir dedikuotas 1974 vasario 10 d. O dail. A. Galdiko vardo dailės galerija dedikuota 1976 gegužės 9 d.

Tėv. Bernardinas Grauslys, OFM, gyvenęs pranciškonų vienuolyne Kennebunkporte, Maine, staiga susirgo. Ligoninėje jam padaryta operacija.

Antanas Montvidas, 92 metų amžiaus, mirė Putname, Matulaičio slaugymo namuose, rugsėjo 23. Palaidotas prie savo žmonos dail. Ados Peldavičiūtės-Montvidienės, kuri mirė New Yorke 1967 rugsėjo 14 d. (Jos vienas didelis paveikslas kabo A. Galdiko galerijoje Brooklyne, prie pranciškonų vienuolyno). Antanas Montvidas taip pat gyveno New Yorke, mėgo daile, piešė gražias keramines plyteles, darė įvairių medžiagų raizinius, yra dalyvavęs pirmose Lietuvių Bendruomenės rengiamose parodose Kultūros Židinyje. Paliegus sveikatai, persikėlė gyventi į Matulaičio namus Putname. Ten už jo vėlę pamaldas Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų koplyčioje atlaikė kun. Vytautas Palubinskas, kun. Rapolas Krasauskas ir kun. Justinas Stepnaitis. Chicagoje gyveno jo giminė — svainis, žmonos brolis architektas Vytautas Pelda.

Literatūros popietė su Lietuvos švietimo pareigūnu Eugenijum Ignatavičium įvyks spalio 13 d. sekmadienį, 1 val. p. p. Aušros Vartų parapijos salėje. Svečias skaitys savo kūrybą ir atskaitinės klausimus. Taip pat rodytės videojuosta. Po programos — vaišės. Rengia Branduolys. Įėjimas — auka.

Aušros Vartų parapijos metiniai rudens pietūs įvyks spalio 20, sekmadienį, po 11 v. sumos. Bus pietūs su atgaiva bei loterija. Auka — 25 dol., vaikams 15 dol. Klebonas kun. Eugenijus Savickis ir parapijos taryba prašo visus dalyvauti ir paremti šią vienintelę New Yorko arkidiecezijos lietuvių parapiją, nes šiemet yra ypač daug remonto darbų.

Dail. Kazimieras Žoromskis su žmona Kristina Miklaševičiute į Lietuvą išskrido spalio 1 d. Į New Yorką pasisvečiuoti buvo atvykęs rugpjūčio 29 d. Anksčiau dailininkas gyveno New Yorke. Į Lietuvą persikėlė prieš keletą metų.

Vytautas Kvietkauskas, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatas, yra atvykęs į Ameriką ir čia tyrinėja, kaip būtų galima pagelbėti Lietuvos invalidams, kokie čia naudojami prietaisai tiem reikalams.

Oficialios vaizduojamosios iš istorinių įvykių Jungtinėse Tautose priimant Pabaltijo valstybes: 1. Saugumo Tarybos posėdis rugsėjo 12 d.; 2. Generalinės Asamblėjos posėdis rugsėjo 17 d. (angliškas tekstas); 3. Estijos, Latvijos ir Lietuvos prezidentų kalbos tame posėdyje (estiškai, latviškai, lietuviškai); 4. Vėliavų pakėlimo iškilmės ir 5. Pabaltijo valstybių prezidentų spaudos konferencija rugsėjo 18 d. Iš viso 6 juostos. Norintys įsigyti šias juostas už prieinamą kainą kreipkitės tel. 516 - 935 - 0896.

Rasa Rastauskienė, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatė, tautininkų frakcijos atstovė, kviečiama Lietuvių Tautinės Sąjungos Amerikoje, aplankė New Yorką, Chicago, Clevelandą, Bostoną, Floridą, Washingtoną, Kaliforniją. Į Vilnių išskrido spalio 1 d. Iš Lietuvos į Ameriką buvo atskridus rugsėjo 4.

KARGO Į LIETUVĄ BE MUITO! Siunčiame SAS oro linija į Rygą. Siuntinius atsiimti Rygos muitinėje. Minimumas 110 lbs arba 50 kg. Kaina \$1.55 už svarą. Galima siųsti naujus ir dėvėtus drabužius, batus, medžiagas, maistą bei nereceptinius vaistus. Kreiptis į: G.T. INTERNATIONAL, 9525 So. 79th Avenue, Hickory Hills, IL 60457. Tel. 708 430-7334.

Jauna moteris ieško darbo. Skambinti Rasai 718 235-1403.

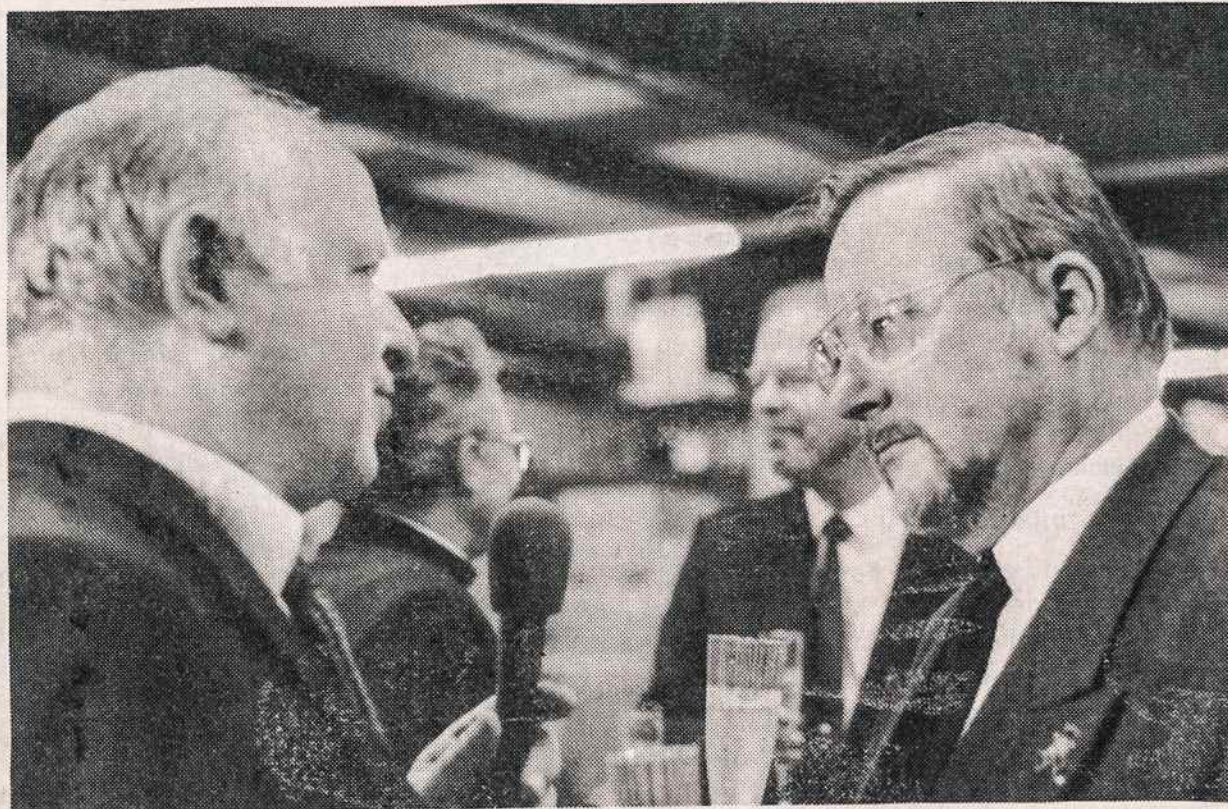
RUDENS DAILĖS PARODA

bus spalio 12-13 Kultūros Židinio didžiojoje salėje.

PARODA LANKOMA: šeštadienį nuo 12 val. iki 9 v.v. Atidarymas — 7 v.v. Sekmadienį nuo 12 val. iki 4 v. popiet.

PARODĄ RENGIA NY Lietuvių Dailininkų Sąjunga. Kviečia visus atsilankyti. Tai naujos kūrybos šventė pasveikinti atsikūrusią Lietuvos nepriklausomybę!

Įeinant aukojama.

Kultūros Židinyje, New Yorke, rugsėjo 19 d. atsisveikinta su Lietuvos delegacija. Priekyje Laisvės Žiburio radijo vedėjas Romas Kezys, taip pat vadovavęs ir atsisveikinimo popietei, kalbasi su Lietuvos Respublikos prezidentu Vytautu Landsbergiu. Kiek toliau matomi pokalbyje vysk. Paulius Baltakis, OFM, ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas. Nuotr. Daivos Kezienės

KULTŪROS ŽIDINYS – MŪSŲ VISŲ SVARBUS REIKALAS

Universalus nepriklausomos Lietuvos pripažinimas paskutinių savaitų bėgyje pripildė kiekvieno lietuvių širdį didžio džiaugsmo ir padėkos jausmais, nuo kurių sunku net atsigausti. Kultūros Židinyje sveikina visus savo narius ir rėmėjus ir džiaugiasi kartu su jais šių beveik stebuklingų įvykių progą. Tėvynei atgavus laisvę, pravartu apmąstyti ir mūsų ateities veiklos klausimus. Jų tarpe kyla ir vienas svarbiausių: **ar reikalingas mums Kultūros Židinyje?**

Reikia manyti, kad šį paprastą klausimą didžiuliai nebūtų sunku atsakyti teigiamai, nes metų bėgyje esame Židinio patalpomis dažnai pasinaudoję sportui, tautiniams šokiais, chorui, minėjimams, koncertams, susirinkimams, baliams ir t.t. Klausimas tampa painesnis, kad Židinio buvimas siejamas su finansine ir veiklos atsakomybe.

Patirtis rodo, kad didžiuliai New Yorko apylinkės lietuvių, progai pasitaikius, mielai ateina į Židinio parengimus, bet tai atlieka panašiai kaip žmogus neįėjęs į kino teatrą, kur už nupirktą bilietą jam leidžiama dvi valandas praleisti savo pramogai be jokio rūpesčio apie kino savininko finansinę būklę. Jeigu Židinio patalpas būtų galima išnuomoti kiekvieną savaitės vakarą, tai ir Kultūros Židinyje galėtų veikti tokiu pat principu, tačiau tai neįmanoma.

Šiuo laiku nuomų pajamos iš nelietuvių sudaro apie 50% Židinio išlaidų, o už likusias išlaidas (apie 25,000 dolerių per metus) esame atsakingi mes, lietuviai. Šia proga kreipiuisi ypatingai į tuos, kurie nesutinka Kultūros Židinio remti, abejodami jo reikalingumu ir išsilikymu ateityje.

Vytauto Budrio atminimui duktė Lillian DeVincentis paaukojo 1025 dol. Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijai, Elizabeth, NJ. Vytautas Budris buvo ilgametis tos parapijos zakristijonas, maždaug prieš metus pasitraukęs į pensiją.

\$1.95 — SVARAS — KALĖDINIAI SIUNTINIAI pristatomi į namus LIETUVOJE. Specialus susitarimas. Rūbai, maistas, vaistai BE MUITO. Ši nuolaida galioja rugsėjo ir spalio mėn. Paskubėkit! Iš kitur savo daiktus siųskite mums paštu arba UPS.

TRANSPAK
2638 W. 69 St.,
Chicago, IL 60629
tel. 312-436-7772

Kai dėl reikalingumo, tai galima padaryti šias pastabas:

1. Ir į visiškai politiskai ir ekonomiškai laisvą Lietuvą grįš tikrai labai maža mūsų dalis nuolat apsigyventi. Tai yra ypač tikra, kalbant apie mūsų kartas, suaugusias ar gimusias čia Amerikoje.

2. Tautiškai susipratusi lietuvių išeivija Amerikoje yra ir bus labai svarbi ir naudinga Lietuvai.

3. Galutinis mūsų nutautėjimas žymiai paspartės be tinkamų kultūrinių ryšių su tėvyne ir be aktyvaus ir įdomaus mūsų pačių kultūrinio gyvenimo. Tautinės-kultūrinės veiklos išlaikymui tokie centrai, kaip Kultūros Židinyje, yra unikaliai tinkami ir būtini. Juos bus įmanoma išlaikyti ilgiau nei kai kurias organizacijas, sukurtas svarbiems politiniams tikslams siekti ar reprezentuoti kurią nors politinę pasaulėžiūrą.

Patirtis rodo, kad vietiniams demokratiniams pasikeitimams vykstant, net daugybė lietuvių įkurtųjų parapijų perėjo į nelietuvių rankas, kai tuo tarpu Kultūros Židinyje gali būti išlaikomas ir toliau gyvenančiųjų pagalba. Tai liudija nemažas skaičius dabartinių Židinio rėmėjų, gyvenančių net kitose valstijose.

Kalbant apie Kultūros Židinio ateitį, visų pirma noriu paneigti gandus, kad Kultūros Židinyje netrukus savaime likviduos, nes lietuviai pranciškonai rengiasi išsikraustyti iš vienuolyno Brooklyne. Neseniai turėjau progos išsamiai aptarti šį svarbų reikalą su pranciškonų provinciolu Tėv. Placidu Barium, OFM, Jis kategoriškai užtikrino, kad

pranciškonai neturi jokių planų iš Brooklyno pasišalinti ir nutraukti sutartį su Kultūros Židiniu. Provinciolas yra labai palankus Židiniui ir yra suinteresuotas, kad Židinyje veiktų ir ateityje. Jo pažiūra galima trumpai apibendrinti taip: Mes (pranciškonai) norime, kad Kultūros Židinyje ir toliau sėkmingai veiktų Brooklyne, tačiau nelaukite, kad mes jį finansiskai išlaikytume.

Jis taip pat atinkamai įvertina visus buvusius ir dabartinius narius ir rėmėjus ir tuos, kurie Židinio labai daug dirbo ir dirba jo administravime. Nemanau, kad mes turime teisę daugiau ir laukti iš lietuvių pranciškonų. Esame jiems giliai dėkingi už jų visokeriopą pagalbą praėjusioje ir už jų tolimesnę palankumą.

Čia stengiausi kiek sugebėdamas išjudinti kiekvieną iš didėjančio Kultūros Židiniui abejingumo, dėl kurio nyksta narių skaičius, mažėja aukos ir sunkėja rasti kandidatų į Židinio valdanciuosius organus. Kviečiu visus, kuriems kai kas nepatinka Židinio administravime, įstoti į Židinį nariais ir aktyviai dalyvauti veiklos pagerinime. Kultūros Židinio tvarkymas nėra kokios nors kelių žmonių grupės privilegija, betgi — visų narių ir pagaliau visos bendruomenės reikalas.

Darbas Židinio taryboje ir valdyboje žymiai pasunkėja, kada jauti, jog daug kam tavo idėjų pastangų, išlaidų, kelionių ir laiko objektas tampa bereikšmis. Raginu visus atsirišti nuo galvosenos, kad Židinyje — geras patogumas, bet kokių nors kitų lietuvių rūpestis. Kol dar nėra per vėlu, supraskime, kad tai yra mūsų visų svarbus reikalas!

Algirdas Mačiulaitis,
Kultūros Židinio Tarybos pirmininkas

LIETUVOS VIRTUOZAI
VILHELMAS ČEPINSKIS,
smuikininkas
POVILAS STRAVINSKAS,
pianistas

Ypatingas koncertas,
ruošiamas
Connoisseur Concerts

Šeštadienį, spalio 26-tą d., 7 v. v.
Kultūros Židiny

NEPRALEISKITE
DIDELIO TALENTO MENININKŲ PASIRODYMO!

Bilietai \$15.00
Studentams \$12.00